

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGĖS
AMERIKA, LDS ORGANŲ DARBININKŲ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK
Copyright

XXXVII. Nr. 51

Redakcija: GLENMORE 5-7281

ANTRADIENIS (TUESDAY)

LIEPOS (JULY) 15 D. 1952 M.

Administracija: GLENMORE 5-7068

10 CENTŲ

SOVIETAI PUOLA VAKARŲ NOTĄ

Berlynas. — Vakarų sąjungininkai įteikė Sovietams notą, kurioje atsako į jų pasiūlymą suaukoti keturių okupacinių kraštų konferenciją Vokietijos klausimu. Toje notoje Sovietai pasiūlė, kad konferencija apsvartytų Vokietijos sujungimo ir taikos sutarties su Vokietija pasirašymo reikalus. Savo notoje Vakarų valstybės sutinka tokioje konferencijoje dalyvauti, tačiau su sąlyga, kad ji apsvartys tik sudarymą neutralio komisijos, kuri išstirtų, ar yra įmanomi abiejose zonos laisvi rinkimai. Vakarų nuomone, negali būti sudaryta visos Vokietijos demokratinė vyriausybė, kuri galėtų derėtis dėl taikos sutarties, jei nėra sąlygų visame krašte pravesti laisvus rinkimus.

Dėl tos notos komunistinė spauda rodo didelio nepasitenkinimo ir Vakarams prikiša, kad jie tik nori sukludinti Vokietijos sujungimą. Vakaruose gi vyrauja nuomonė, kad Sovietai pasiūlė derybas tik norėdami sutrukdinti Vakarų Vokietijos įjungimą į Vakarų bloką ir Vakarų Europos gynybą. Manoma, kad jie čia bandytą pat taktiką, kaip ir Korejoje, kur per metus laiko nepavyko net karo paliaubų pasiekti, ne tik Korejos klausimo galutinai išspręsti. Vakaram Vokietijos

ginklavimą sustabdyti ir leisti nepabaigiamas derybas nenori.

RUMUNIJOS VYRIAUSYBĖ KALTINA ANNA PAUKER

Berlynas. — Rumunijos komunistinės vyriausybės ministras pirm. Georgiu — Dej Kominternų žurnale atspausdino straipsnį, kuriame buvusią dar neseniai labai galingą Rumuniją Anna Pauker apkaltina, kad ji, susitarusi su stambiausiais žemės savininkais sabotavusi žemės kolektyvizacijos pravedimą. Manoma, kad šiuo metu Pauker jau suimta ir jos laukia teismas. Ji taip pat kaltinama, kad sutrukdžiusi naktos bei anglies penkmečio plano vykdymą.

PABĖGO GERAI INFORMUOTAS SOVIETŲ INŽINIERIUS

Bona. — Vakarų Vokietijoje suteikė prieglaudą teisę pabėgusiems Sovietų inžinieriams E. Volchanskui. Jis laikomas vienu geriausiai informuotų sovietinių pabėgėlių ir Vakarams suteikė apie Sovietų pasirošimus svarbių žinių. Paskutiniuosius šešis mėnesius Volchanskis dirbo prie ginklavinimo planavimo Rytų Vokietijoje.

LONDONO PASITARIMŲ KOMUNIKATAS

Po pasitarimų Londone, kur dalyvavo iš Romos atvykęs buvęs įgaliotas ministras Italijai St. Lozoraitis ir Lietuvos įgalioti ministrai JAV ir Anglijoje P. Zadeikis bei B. K. Balutis, spaudai išsiuntinėtis šis komunikatas:

Lietuvos Diplomatinijos Šešas S. Lozoraitis ir Lietuvos Pasirinktiniai Ministras Londone B. K. Balutis ir Ministras Washingtono P. Zadeikis tarėsi Londone 1952 m. nuo birželio mėn. 26 d. ligi liepos mėn. 7 d. aktualiais klausimais, liečiančiais Lietuvos diplomatų tarnybą.

Pasitarimo metu buvo apsvartyta padėtis Sovietų okupuotoj Lietuvoje, tarptautinių įvykių raida, kiek ji liečia Lietuvos išlaisvinimą, ir surišti su tuo užsienio lietuvių veiklos klausimai. Lygiu būdu buvo apsvartyti Lietuvos diplomatijos uždaviniai, liečiantys Lietuvos bei jos piliečių interesų apsaugojimą užsienyje ir Lietuvos suvereninių teisių vykdymo atstatymą.

Susirinkusieji konstatavo, kad vieningumas, kuris visados buvo mūsų diplomatinės veiklos pagrindu ir ypačiai sujungė diplomatinių bei konsularinių atstovybių narius Sovietų Sąjungai užpuolus Lietuvą, palieka toks pat gilus ir taip pat reikšiami Lietuvos valstybinio tęstinumo reikalai.

Susirinkusieji apsvartė visus jiems pateiktus kitų Pasirinktinių, Konsulų ir visuomenės organizacijų klausimus, tarp kurių paminėti: plačioji lietuvių konferencija. Mažosios Lietuvos Tarybos reikalai, dalyvavimas Europos Sąjungoje, bendradarbiavimas su Sovietų pavergtų tautų atstovais, Diepholzo gimnazija, Lietuvos atstovavimo užsieniuose praplėti-

mas, informacijos patobulinimas, pilietybės bei pasų reikalai ir t.t.

Savo suvažiavimo proga susirinkusieji sutarė su kitais tuo reikalu esančiais Londone Baltijos Valstybių diplomatais susitikti bendrojo konferencijoje ir joje dalyvavo, aptardami liečiančius visus tris valstybes klausimus.

Jie su dėkingumu įvertino Didžiosios Britanijos, Amerikos Jungtinių Valstybių ir kitų vakarų kraštų palankumą, rodančią Lietuvai jos sunkioje kovoje už laisvę ir nepriklausomybę.

Lietuvos Ministeriai sveikina tautą okupuotame krašte ir visus tuos, kurie aukojasi ir dirba Lietuvos laisvei atstatyti ir lietuvių dvasiai palaikyti. Jie taip pat pagarbiai mini visus tuos tautiečius, kurie Sovietų deportuoti į koncentracijos stovyklas kenčia už Lietuvą, įrodantį tuo mūsų tautos valią nusikratyti svetimu jungu ir gyventi laisvai bei demokratiškai.

Pasitarimo dalyviai kreipia nuoširdaus sveikinimo žodžius į užsienio lietuvių ir jų organizacijų, kurios remia tautos siekimą atgauti laisvę ir dirba visuomeninį bei kultūros darbą. Jie tikisi, kad užsienio lietuvių, eidami tradiciniais keliais, kuriais tauta visados sukiomomis valandomis vieningai žengė, ir dabar ras būdų tartinai bei darniai apjungti patriotinei veiklai visos savo jėgas, kaip to reikalauja grėsiantis Lietuvai pavojus.

Pagaliau, Lietuvos Ministeriai, imdami dėmesin tarptautinės padėties plėtojimąsi, reiskia įsitikinimą, kad lietuvių tauta įvykdys savo teisę bei pasiryžimą atkurti Lietuvos Respublikos nepriklausomybę.

Respublikonai dėtų pastangų išlaisvinti pavergtas tautas

Demokratatai tvirtina, jog respublikonų programa veda į karą

Chicago. — Pasibaigusio konvento metu, kurio partijos kandidatu į prezidentus buvo nominuotas gen. Eisenhoweris, o į viceprezidentus senat. R. M. Nixon, respublikonai paskelbė ir savo rinkiminę programą. Ji apima apie 6,000 žodžių ir išdėsto, ko respublikonų partija siektų vidaus ir užsienio politikoj, jeigu laimėtų rinkimus. Ši programinė platforma buvo visų vieningai priimta, išskiriant pilietinių teisių klausimą. Pietiečiai reikalavo, kad tai būtų palikta spęsti pasiskirsoms valstybėms, o šiauriečiai — kad tai spęstų federalinė vyriausybė.

Dėl vidaus politikos buvo stipriai pulti prez. Trumano vyriausybė ir paskelbta, jog respublikonai, laimėję rinkimus, pašalintų demokratų valdymo metu įsigalėjusią korupciją ir atstatytų Trumano administracijos socialistinių priemonių pa-

žeistą ūkinę laisvę. Taip pat žada sumažinti nereikalingą išlaidumą ir per daug išpūstus mokesčius. Principe pasisakė ir už daugelio puolamąjį Taft-Hartley įstatymą, tačiau ir už reikalą imtis priemonių darbininkų, imonių vadovybių ir publikos teisėms apsaugoti. Streiko atveju įmonės negalintios būti perimtos vyriausybės ar imamos kokios prievartos ginčui baigti.

Užsienio politikoj taip pat buvo padaryta demokratams smarkių priekaištų. Trumano, o anksčiau Roosevelt vyriausybės pataikavusi komunistams, esąs apleistas krašto karinių pajėgų stiprinimas ir prileista prie Korejos karo, kurio respublikonų tvirtinimu, būtų galima išvengti. Patys respublikonai numato stiprinti kolektyvinio saugumo sistemą, neapleisti Tolumų Rytų ir laimėti laiko pasirengti Vakaruose, at-

sisakyti visų slaptų susitarimų Jaltoje bei kitur ir dėti pastangas, kad būtų grąžinta pavergtoms tautoms laisvė. Ir respublikonai pasisako už Jungt. Tautų rėmimą. Taip pat numato skatinti Jungt. Europos Valstybių sudarymą, stiprinti ryšius su Pietų Amerikos kraštais ir kariaiškai bei ekonomiškai remti kitus draugingus kraštus, tačiau atsižvelgiant, kad nuo to nenukentėtų JAV ūkis.

Apskritai imant, užsienio politikoj ir respublikonai gana arti laikosi prie ligislinės JAV užsienio politikos.

DEMOKRATAI PUOLA RESPUBLIKONŲ PROGRAMĄ

Dėl respublikonų rinkimų programinės platformos jau pasisakė eilė vadovaujančių demokratų partijos atstovų.

Senat. H. H. Lehman, kuris palaiko A. Harrimano kandidatūrą į prezidentus, pareiškė, jog Eisenhoweris atšaukia viską, ką pats Europoje buvo padaręs. Respublikonai teikia pirmenybę Azijos reikalams, o tai vedą ne į taiką, bet į neįveigiamą karą. Pasisakė taip pat ir pats Harrimanas. Jis ypač pabrėžė, jog respublikonų priimta programa pažeidžianti darbininkų teises ir naikina lig šiolinius laimėjimus darbininkų organizavimosi bei derybų su darbdaviais laisvę apginti. Čia greičiausiai Harrimanas turi galvoje respublikonų pasisakymą už Taft Hartley įstatymą. Eisenhowerio laimėjimas.

Pieno ginčė maža pažangos

Pittsburghas. — Streikuojančių pieno imonių atstovai pareiškė, jog jie tebelaukia unijos atsakymo į paskutinįjį savo pasiūlymą. Tačiau dėl derybų laiko nėra susitarta ir derybose turintieji dalyvauti pramonininkų atstovai yra išsiskirstę namo.

Vis dėlto manoma, kad susitarimo galimybės esančios padidėjusios. Pieno kainų pakėlimas, atrodo, nebesudarys daugiau susitarimui kliūties, nes vyriausybė pieno firmoms pažadėjo, kad pieno kaina gali būti pakelta ligi \$5 tonai. Dėlė dar susitarimui kliūtis tebėra unijos reikalaujama „Union Shop“. Tai reiskia, kad visi tose įmonėse dirbantieji darbininkai būtinai privalėtų dalyvauti unijoje. Įmonės su tuo nenori sutikti.

Streikas jau trunka 42 dienas, ir per tą laiką gamybos sumažėjimas vertinamas dviem milijardais dolerių, o be darbo yra likę 1,500,000 darbininkų.

NAUJI MIRTIES SPRENDIMAI ČEKOSLOVAKIJOJ

Praga. — Pragos radijas paskelbė, jog du kalnų pramonės inžinieriai pasmerkti mirtį. Jie vykdė darbo sabotažus ir labai palenkę gamybos plano vykdymui. Kiti septyni asmenys už tos pat rūšies nusikaltimus pasmerkti nuo 3 ligi 25 metų kalėti.

Prie išvykdamas į Denverį, gen. Eisenhoweris tarėsi su respublikonų veikėjais dėl rinkiminės kampanijos. Virsuje matome jį su senat. Nixon, kuris kandidatuoja į viceprezidentus ir gubern. E. Warren. Apačioje — tariasi su prityrusiu rinkiminės kampanijos vedėju Pat Hurley.

SMARKIAI PUOLĖ PYONGYANGĄ

Seulas. — Jungt. Tautų oro pajėgos Korejoje vėl įvykdė didelio masto puolimą, naikindamos karinius taikinius raudonųjų sostinėje Pyongyange. Nors dėl pablogėjusio oro vietoj numatytų 1400 skridimų buvo įvykdyti tik 1048, tačiau priešui padaryta didelės žalos, sunaikinant karinius fabrikus ir karo medžiagų sandėlius. Puolamą victovę gynė apie 100 priešlėktuvinių pabūklų, kas aiškiai parodė, jog netiesą komunistai skelbė, tvirtindami, kad Pyongyange nesą jokių karinių taikinių. Vieno karinio fabriko sprogimas, kaip pastebėjo Jungt. Tautų lakūnai, sukrėtė visą apylinkę.

Jungt. Tautų oro pajėgos jau prieš savaitę išmėtė ant Pyongyango lapelius, kuriuose civiliniai gyventojai buvo įspėti, kad pasitraukti iš čia, nes Pyongyango bus puolamas.

Taip pat pranešama, jog galimas dalykas, kad turės būti vėl puolamos elektros jėgainės

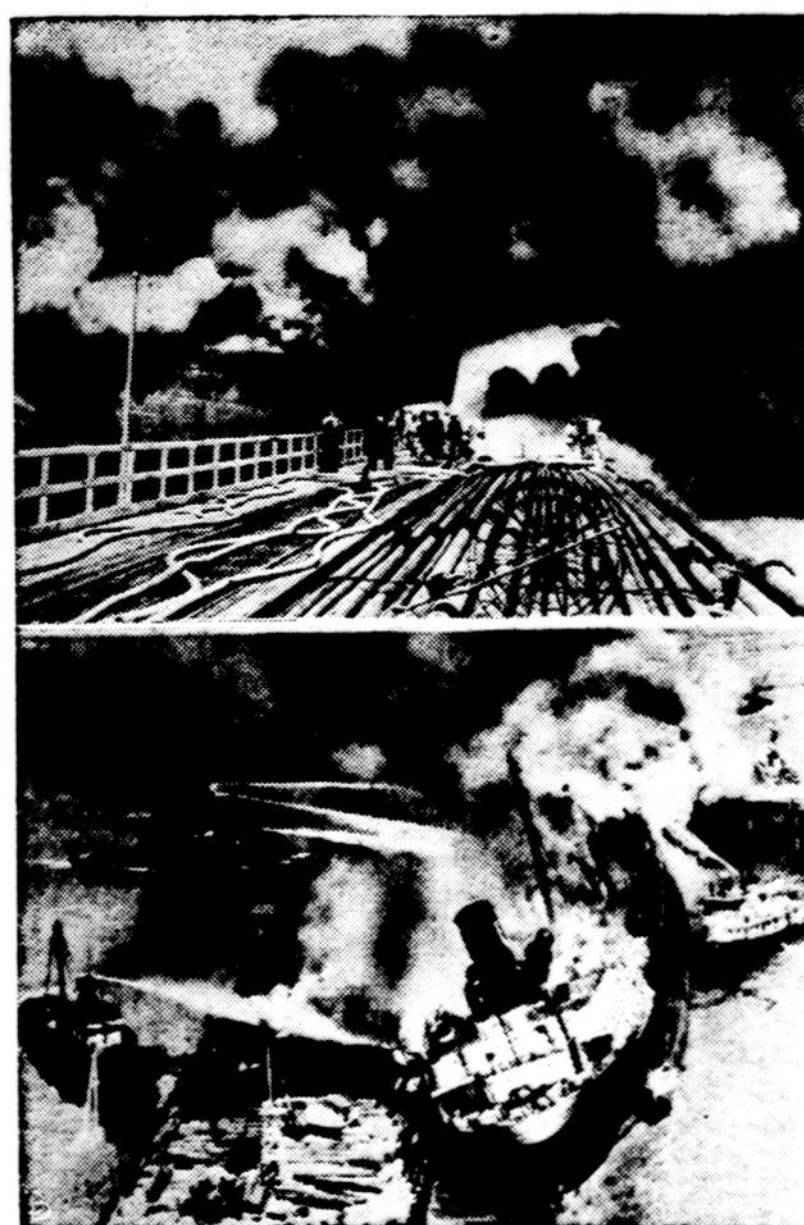
prie Jalu upės. Jungt. Tautų stebėtojai praneša, jog komunistai deda pastangas vėl bent dalinai atstatyti praėjusį mėnesį čia sunaikintas jėgaines, kad galėtų toliau dirbti fabrikai, kuriems Jalu jėgainės tiekė elektros energiją. Tačiau atrodo, kad Jungt. Tautų karinė vadovybė pasiryžusi neleisti veikti toms priešų karinį pajėgumą stiprinančioms įmonėms.

NUO DE GAULLE ATSKILĖ KURIA SAVO PARTIJĄ

Paryžius. — Nuo de Gaulle partijos atskilę parlamento ir Valstybės Tarybos nariai nutarė įkurti naują politinį sambūrį ir pasivadino „Respublikoniškos Socialinės Akcijos Nepriklausomoji Grupė“. Jie atskilo dėl de Gaulle reikalavimo, kad didesnės svarbos balsavimuose laikytųsi jo nurodymų.

ŠUGLAUSTOS ŽINIOS

- Laimėjęs respublikonų nominaciją į prezidentus, gen. D. Eisenhoweris pranešė gynybos sekr. F. Pace, kad pasitraukia iš JAV armijos.
- Italiją pasiekusiomis žiniomis, Rumunijoj prie Jugoslavijos sienos Sovietai sutelkę stiprius savo karinius dalinius.
- Dėl Sovietų agentų aktyvumo žmonių vakarinėje Berlyno dalyje grobimo Berlyne įvyko didelės demonstracijos. Bandę kelti triukšmą atėję komunistai buvo taip sumušti, kad tik policija išgelbėjo jų gyvybę.
- Slapti pasitarimai Korejos paliaubų derybose tebetiesami. Apie žymesnę pažangą nepranešama, tačiau pabrėžiama komunistų radijo didesnis santūrumas vakariečių atžvilgiu.
- Indiją pasiekusiomis žiniomis, Tibete esančių komunistinės Kinijos dalinių tarpe siaučianti rauplių epidemija. Epidemijai kilti padėję nepakankamas kiniečių kariuomenės apriūpinimas maistu ir jiems sunkiai pakeliamas atšauręs Tibeto klimatas.
- Aukšti JAV kariniai pareigūnai Tito pranešė, jog ateinančių dvylikos mėn. laikotarpy Jugoslavijai bus padidinta karinė JAV parama. Pabrėžiama, jog JAV pasitiki Tito, kad jis tikrai yra pasiryžęs gintis nuo galimo Sovietų puolimo.
- Japonų policija imasi priemonių užkirsti kelią neramumams, kurių laukiama liepos 15 d., kada japonų komunistai minės savo partijos trejų metų veikimo sukaktį.
- Danų karinės įstaigos paskelbė, jog ties Danijos teritorija buvo pasirodę Sovietų lėktuvai.
- Prancūzų Maroke JAV karinės įstaigos jau baigė dviejų suplanuotų aerodromų statybą. Kiti trys numatoma baigti ligi šių metų galo.

Oleum, Calif., uoste suvidūrė ir užsidegė du tanklaiviai. Katastrofos metu trys asmenys žuvo ir trisdešimt buvo sužeisti.

I SVEČIUS PAS MARŠ. ČUIKOVĄ ėjo šveicarų korespondentas

Berlynietis, jei nori, gali laisvai priėti prie Vakarų karinės administracijos ponų. Gali vaikščioti pro britų Kirkpatricko vilą Grunewalde, nekludomai sustoti ir pasidairyti į jo sodą. Sargybinis prie durų yra daugiau dekoracija, o ne angelas sargas. Monsieur Francois Poncet apsigyvenęs pas generolą Granvalį Waidmannsluste. Jo vila prieinama tiek pat kaip ir McCloy ar gen. Hardys Dahleme. Niekas taręs nuo vartų nemuys, jeigu tik nekludai judėjimo.

Jeigu jau šitie ponai, kapitalistų atstovai, tokie nebaugstūs ir prisileidžia, tai 'savaime suprantama, kad draugas liaudies atstovas Čuikovas turi būti visiems liaudies draugams varčius atkėjęs.

Su tokiais apmąstymais vieno šveicarų dienraščio korespondentas nusprendė pasidairyti iš arčiau, kaip atrodo maršalo Čuikovo gyvenimas, o gal, laimei šyptelėjus, ir į pakelii pamatyti.

Iš Babelsbergo stoties jis pėsčias nužgiavo į Neubabelsbergą, kur yra Sovietų centras. Sodybos aptvertos — pasakoją korespondentas — trijų metrų aukščio tvora. Jokio plyšio joje pasižiūrėti, kas dedas anapus. O anapus juk mažoji Maskva. Ten keli tūkstančiai Sovietų tarnautojų su žmonomis ir vaikais praleidžia dienas. Ten, žinot, yra maršalo Čuikovo pils ant ežero kranto. Ten gen. Dengino vila. Reprzentacinioje sodyboje būv. Vokiečių Raudonojo Kryžiaus rūmuose sėdi dabar Sovietų karinis štabas. Dvejį vartų tvorėje griežtai saugomi. Net lazda neapsiginklavo, pamažu artėjau į pirmuosius vartus. Penkiasdešimt žingsnių nuo jų išgirdau: „Ei, tu čia eiti.“ Pažinojau Sovietų kareivių papročius, tad iš sykiu užtaisė šautuvą ir griežčiau pakartojo: „Tu čia eiti“. Na, tai jau pakliūsi į paraimintuosius sodus, — šmėkstelėjo mintis. „Tu čia eiti“ griežtėjo įsakymas, ir pasirodė daugiau sargybinių barskandami ginklais. Suktis atgal buvo per vėlu. Tad artinausi prie pirmojo sargybinio ir rengiausi jam paaiškinti. Bet jis pačiu po mane ir tiesiai pas budintį karininką, pridurdamas: „Tu jėiti per skylių, tu šnipas.“

Tariausi pasiskųsiu budinčiam leitenantui, kad mane be pagrindo sulaukė, bet, tik pradėjus kalbą, tas krito man į veidą ir riktelėjo: „Šnipas“. Pakartočiau savo skundą antrame tardyme vyresniajam leitenantui. Tas papurtė galva, šmėkstelėjo man į sprandą ir atnejojamas paklausė: „Kodel tu

lįsti į skylių?“ Po jo kapitonas kalbėjo ta pačia kalba. Tik jis manęs rankomis neapdirbinėjo. Atliko tai kojomis. Ženk-lai liko nugaroj.

Po trijų tardymų mane iščiupinėjo; turėjau net kojines nuslausti. Paskui jau kitas sargybinis su užtaisytu šautuvu išvarė per Neubabelsbergą didžiausiam vaikų nusteblimui ir džiaugsmui. „Tu bėgti“, sukomandavo sargybinis. Prie Mek-strasse baigėsi lenktynės, ir mane perdavė puskarininkui. Tas nedaug jau teiravėsi nu-ginė mane į rūšį ir draugiškai spyres į užpakalį, pagreitino mano nusileidimą laiptais.

Ne visai buvo smagu. Vyrukas, kuris buvo išsirengęs apžiūrėti maršalo sodų ir pabūti liaudies demokratijos artumo, atsidūrė kalėjime. Vadinas, švečiuose pas maršalą.

Švečio kambarys buvo bunkeris dviejų metrų ilgio, 1,90 metrų aukščio ir 90 cm pločio, apie 60 cm to pločio buvo skir-ta guoliui. Landynė buvo be lango ir be jokios kitos šviesos. Galėjau gyventi palaimintoje tamsoj ir nežinojime. Bunkeris buvo drėgnas ir nemalonai šaltas; būvau apsilvilkęs vasariš-kai, tad padrebėti buvo progos per 20 dienų ir 19 naktų. Jo-kios atkildos neturėjau. Reik-la pripažinti, kad maršalas savo nelaisvam šveičiui valgyt skyrė užtenkamai. Bet sargyba vieną sykį per dieną sakėsi už-mirštanti palmti man maisto, tad ir man vieną sykį per die-ną valšės iškrisdavo. Prie val-gymo jokių įrankių nebuvo. Teko dorotis pirštais, per 20 die-nų neplautais. Bet tamsoj ne-buvo matyti, kaip jie atrodo.

Nebuvo dienos be tardymo. „Tu ateiti kaip šnipas“, piela-vo mane majoras, kai aš kelias-dešimt kartų tai būvau panei-gęs. Jis liūdo, kad aš toks už-sispyres ir prie tokių savaime aiškių dalykų neprisipažįstu. Jis—kaip kultūringas žmogus—manęs nemušė. Jis tik, užsi-ėmęs mano dokumentų žiūrinė-jimu, nematydamo, kaip dirbo

„DABAR JIE PRIEINAMI IR DIDŽIAUSIAM NETIKELIUI...“

„The New York Times“ lie-pos 7 d. vedamajame anais žo-džiais atsiliepė apie JTO priva-čiamojo darbo komisijos su-riktus parodymus ir doku-mentus. Tarp jų tūk-stantčiai liudininkų.

Amerikietis sako, kad Kotschnig sako, kad visa ta medžiaga parodo, jog Sovietų Sąjungoje yra vergija tokio laipsnio, kokis nėra pa-žįstamas žmonijos istorijoje.

President Wilson laivą į San Francisco atvyko pas savo naujus tėvus 16 m. korejetis jaunuolis Kim Yoon Joong. Jis Korejoje buvo susibūdiavęs su JAV kulkosvaidininku V. Beauchamp, kuris parasė savo tėvams, kad, jei su juo kas atsitiktų fronte, jie paimtų Kimą į JAV ir priglautų savo namuose. Šiūnui fronte žuvus, tėvai išpildė jo prašymą ir Kimą parsigabeno į JAV.

jo vertėjo rankos ir kojos. Po tardymų vėl grąžindavo mane į kalėjimo drėgnę.

Per valandą kalėjimo duris atidarydavo sargyba mažiau-sia syki, o naktį po du ir tris sykius išitinkindavo savo akimis iš eilės puskarininkis, leitenan-tas, kapitonas ir net kartais ma-joras, kad aš pro mūro sienas niekur nedingau, patenkinti ėjo atgal.

Vieną naktį durys vėl staiga atsidarė. Kas dabar bus? — šmėkstelėjo nervinanti mintis kaip kiekvieną kartą, kada iš-vedavo. Šiuo kartu puskari-ninkis metė man ant guolio mano daiktus, kuriuos man bu-vo atėmę, ir įsakė: „Išeiti tu.“ Nespėjęs atgauti daiktelių nė į kišenius sukišti nei batų užsirišti, ėjau pirmą sargybini-ju per tamsiojo paskendusių ma-žąją Maskvą. Bet sargybinis buvo neginkluotas. Tai grąžino man viltis. Per visą koloniją priėjom prie vartų tvoroje. Iš-siaiškinus su sargyba, vartai atsidarė, ir palydovas šūktelė-jo: „Ei, tu bėgti“ ir spyriu pa-greitino marš išėjimą pro var-tus į naktį ir į laisvę.

Nespėjau nė padėkoti už viešnagę ir už pamokymą.

Ten vergai — sako laikraš-tis — kasa kanalus, negyvena-mojų šiaurėj kerta miškus, į-vairiuose rajonuose kasa ang-lis ir įjungti į kitokį ūkinį iš-naudojimą. Daugiausia tai ne-kriminaliniai nusikaltėliai, bet politiniai kaliniai, kurie išnau-dojami, kol jie gali išpildyti normas, o paskui gali mirti. JTO komisija dar nebaigusi darbo, bet jau dabar jai tiek neginėjama aišku, kad ir ga-lutinos išvados neabejotinos.

Taip rašo „The New York Times“ liepos mėn., o prieš pusmetį gruodžio mėn. JTO se-sijos metu Paryžiuje JAV at-stovas Mrs. Rooseveltienė bu-vo tvirtinusi, kad nesą jokių įrodymų, jog Sovietų Sąjungoj praktikuojamas priverčiamas darbas... Ar šitas skeptikas, kaip tuos netikintus vadina laikraštis, taip pat patikės?

Tas pats laikraštis laišku skyriuje deda iš Pittsburgho Geza B. Grosschmid parašytą raštą apie Sovietų vykdomą genocidą. Jis primena, kad genocido nurodymai eina iš Maskvos, ir nurodo slapstus NKVD raštus, kurie 1941 m. pateko į Lietuvos partizanų rankas Kaune. Šiauliuose. Aly-tuje. Toliau sumini konkrečius skaičius, kiek iš kurio krašto deportuota ar nužudyta. Iš Es-tijos 1940-41 m. deportuota į Rusiją 67.000; iki 1949 papil-domai dar 200.000; iš Latvijos 1940-41 m. 38.000, o nuo karo pabaigos dar 300.000; Lietu-voje 1940-41 m. nužudyta 12-500 ir išvežta 34.000; nuo 1941

PRANCŪZAI APIE PABALTIJĄ TEISINĘ PADETĮ

Paskutiniame „Revue Parle-mentaire“ numeryje žinomas lietuvių bičiulis Henry de Chambon iškelia reikšmę aukščiausios Prancūzijos juridinės instancijos Kasacijos Teismo

Liepos 10 d. sukako metai laikui, kaip Korejoje prasidėjo pasikaltė-jimai dėl karo paliaubų. Dabar ma-tome tų istisus metus vykusių de-rybų vaisius — bylu, kuriose užra-šytas kiekvienas derybų metu pa-sakytas žodis, jau susidarė čia matoma rietuvė, sverianti 500 sva-ru.

iki 1950 m. dar 500.000. Iš Lenkijos 1940 m. išvežta į Ru-siją 1.200.000; apie 500.000 da-bar yra politinių kalinių; apie 50.000 laikoma Silezijos kasyk-lose. Iš Čechoslovakijos išvežta į Rusiją apie 200.000; vidaus verčiamuose darbuose apie 600.000; iš Rumunijos išvežta į Rusiją 1944-51 m. 300.000. Bul-garijoje nužudyta 80.000, su 1951 m. buvo skirta vidaus priverčiamiesiems darbam 700.000, iš jų apie 60.000 kasyk-lom. Albanijoje nužudė 3.000, 14.000 yra kalėjimuose, 20-000 vidaus priv. darbuose. Ven-grijos karo belaisvių 200.000 iš-sijstas į Rusiją, papildomai dar išsiųsta 70.000 politinių ka-linių, 110.000 vidaus priv. dar-buose; apie 80.000 kalinių lai-komi 20 koncentracijos sto-vyklų.

Autorius primena, kad tie reiškiniai priešinosi Genocido konvencijai, kurią jau 32 val-sybės yra patvirtinusios. Reiškia viltį, kad JTO, kuri savo veikimą remia moralės prin-ci-pais, nevens moralinio įsipa-reigojimo pavartoti visas prie-mones, kad būtų sustabdytas genocidas anapus geležinės už-dangos.

„Rojus“ Lenkijoje

Kai 1939 m. rusai užėmė Vilnių ir iš jo išvežė į Kazach-staną keliolika lenkų šeimų, viena šeima 1940 m. rudenį iš Kazachstano rašė: Jei čia kas turėtų šiuo masiną, tai iš jos galėtų labai gerai pragy-venti, nieko nedirbdamas, o jei kas turėtų blynams kepti kepu-tuvę, tai taip pat neblogai gy-ventų.“ Mes tuomet tikėjome ir netikėjome. Bet kai 1941 m. pavasarį tame pačiame Vilniuje jau pritrūko adatų ir jas tu-rėjome pasigaminti patys iš vielos, tuomet anam laiskui ti-kėjome. Visko pradėjo trūkti palaipsniui pagal Sovietų pla-ną.

Dabar yra gautas laiškas iš Lenkijos ir jame prašoma at-siųsti paprastas žirkles, nes Lo-dzėje jų nebegalima gauti. Va-dinasi, jau ir tą, beveik di-džiausią Lenkijos pramonės miestą pasiekė Sovietų „ro-jus.“

Kedoniškis

Remkite biznierių, kurie „kelbiasi“ „Darbininke“

New Hampshire's Finest DELICATESSEN RESTAURANT

KARSTA PASTRAMI
specialiai paruošta
Salami, Jautiena —
sumuštiniai.

Viskas išsineštinai

368 CHESTNUT ST.
Manchester, N. H.
Tel. 3-1142

BURGESS MOTORS, Inc.

Garantuoti nauji ir
naudoti automobiliai, pil-
nas pataisymas, karoseri-
jos taisymas, remontas ir
dažymas

443 Daniel Webster
Highway
MANCHESTER, N. H.

Rogers Bridge St. Texaco Station

Automobilių
plovimas

Marfak alyva, Hydromatic
ir Dynaflo
patarnavimas

93 BRIDGE ST.
Manchester, N. H.

F. DUCLOS AUTO SHOP

Karoserijos ir mašinos
sparių pataisymas, auto-
mobilių ir sunkvežimių da-
žymas; perkami ir pardu-
dami naudoti automobiliai

243 WILLOW ST.
Manchester, N. H.
Tel. 3-9500

RAND'S Gulf Service

AUTOMOBILIŲ
PLOVIMAS

Dynaflo aptarnavimas,
automobilių įvairūs
priedai

Gulf No-nox gazolinas

Cor. Bridge and
Chestnut Sts.
MANCHESTER, N. H.
Tel. 3-9240

HENRY'S AUTO BODY

KAROSERIJOS
IR MAŠINŲ

sparių pataisymai.
Automobilių dažymas

98 Queen City Ave.
Manchester, N. H.
Tel. 3-2693

Weigler Bros.

Garsiuju
DES RELIŲ
gamintojai

124-126 Cleveland St.,
Manchester, N. H.
Tel. 3-4742

Roger H. Chagnon

ZOLYNŲ
planavimas, paruošimas
apsodinimas

Didelis tulpių ir kt. gėlių
pasirinkimas. Dabar
pats laikas pasodinti.

865 SECOND ST.
Manchester, N. H.
Tel. 2-6022

SULLY'S Super Market

Zinomų rūšių
MĖSA, VAISIAI
IR DARZOVĖS
Alus ir Ale

432 SO. MAIN ST.
Manchester, N. H.
Tel. 5-9331

RAY'S MARKET

SVIEŽI VAISIAI,
IVAIRŪS RIESUTAI,
MĖSA, ALUS ir ALE

Pristatymas į namus

106 S. HALL ST.
Manchester, N. H.
Tel. 3-1942

Romeo V. Chagnon Co., Inc.

Griovimas ir
namų statyba

Statybinė medžiaga
ir plytos

A Moskeag Yard

N. Turner St.

Pristatymas

Tel. 3-0193
MANCHESTER, N. H.

EDDIE'S GRILL

Mūsų specialybė —
SKUBOS PIETŲS

dešrelės - bifstekai su pipi-
rais, įvairūs sumuštiniai,
alus ir ale iš statinių.

Atdara nuo 9 val. ryto
iki 2 val. popiet

16 BRIDGE ST.
Manchester, N. H.

Sesilikaunietis D. Hale iš San Diego, Calif., sugalvojo mažą laivelį nuoplaukti į Catalina salą. Tačiau jo laivelis jau pirmą naktį apvirto keturis kartus ir rytojais dieną tris kartus. Visas Hale turas, maiss-
tas batų ir svarbias dieno bangose. To pamokytas, jūmasis nuotykiu-
mąjį grįžo atgal ir pareiškė, kad tokias keliones daugiau nebesileis.

DARBININKAS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

—BY—

FRANCISCAN FATHERS

Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES

PRENUMERATOS KAINA

Domestic yearly	\$5.00	Amerikoje metams	\$5.00
Brooklyn, N. Y.	\$5.50	Brooklyn, N. Y.	\$5.50
Half year	\$3.00	Pusei metų	\$3.00
Foreign	\$5.50	Užsienyje	\$5.50

Stralsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nužiūra. Nenaudoti stralsniai saugomi ir gražinami tikrai autoriams prašant. Pavardė pasirašyti stralsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

ELEMENTORIAUS TAKU

PASAKOJA, kitados Kauno kavinėje vienas svečias, ištuštinęs kavą, stumtelėjęs tuščią puoduką ir atsisėjęs patogiam krėslė, sielvartingai numykė: „Aha...“ Jo stalo bičiulis, sukisęs pirštus į savo gražiai prilaižytus plaukus, o akimis sekdamas cigarečių dūmų taką, pridūrė: „Taigi... taip... taip.“ Trečiasis bendras anųdvejį prasmingais pareiškimais susinervino ir, taręs: „Nustokit pagaliau jūs politikavę“, pakilo nuo stalo.

Prieš politikavimą jau kyla nepasitenkinimas ir emigracinėje visuomenėje. Ne prieš rūpinimąsi Lietuvos vadavimu, Lietuvos ir lietuvių vardo garsinimu, sudarymu galimybių tam ir kitam lietuviui geriau atsistoti ant kojų. Ne bet prieš žymimą, kritikavimą, prieš dialektinį žaidimą titulai kaip figūromis, šachmatų lentoje, prieš ateities pilį statymą iš aptriususių popierėlių. Tai pasisakymas prieš tai, kas yra reiškiniai emigracinio vėjo, naikinančio lietuvių.

Minėjom pereitami nr. „Aidų“ raginimą „neparduoti dūšios“ politikai, o pirmiausia atiduoti ją visų mūsų likimo rūpesčiui — kaip lietuviams išlikti emigracijoje lietuviams.

Girdėjom taurų patriotą, kuris atsidūsta: „Mes dar išlaikysim, o toliau tesizinau.“ Matėm patriotą, suvargusį kovoje dėl lietuviybės, net pro savo duris neįleidęs kitokios kalbos kaip tik gimtoji. Bet jautėm taip pat jo tragediją, kada jis, apsikasęs pylimu nuo svetimybės bangos, neprisileidė ir tos bangos, su kuria ejo lietuvių gaivina stipriną nauji kultūriniai reiškiniai.

Kad akys nuo pasyvaus pasipriešinimo svetimybės krypta į dinaminį kultūrinės veiklos organizavimą, reikia teigiamai vertinti. Dar geriau, jei tai masinis reiškinys. O tai liudija suvažiavimų rezoliucijos už susirūpinimą lietuvišku švietimu, mokyklom, knygom, jaunimo išlaikymu.

Bet neužtenka pritarti. Svarbiau patiem vykdyti nors ir mažus, bet konkrečius sumanymus dabar. Kaip vieną tokį čia pabrėžiam iš LRKSA sėmo nutarimų:

Suvažiavimas prašo Vykdomąją Tarybą kartu su kultūros institutu atspausdinti šias knygas: Lietuvos geografiją, Lietuvos istoriją ir paveiksluotą elementorių. Tos knygos bus labai naudingos JAV gimusiems ir iš tremties atvykusiems lietuviškajam jaunimui.

Draudimo, šalpos organizacija paskyrė lėšų knygoms! Tai pažymėtina. Lig šiol buvo žinomas kaip vienas iš nedaugelio asmeninių mecenatų prel. P. Juras. Argentinoj atskiri rėmėjai išleidžia „Laiko“ nr. Dabar prisideda daugiatūkstantinė organizacija. Reikia norėti, kad jos graži pradžia duotų kryptį ir kitiems. Juk yra verslinių organizacijų, kuriomis didžiojoje jau vien dėl to, kad jos lietuvių rankose. Jos savo pelno dalį galėtų skirti knygai, laikraščiui, mokyklai paremti, įprasmindamos savo buvimą ir mūsų pasididžiavimą jomis.

Tai būtų pradžia kultūrinio sąjūdžio, išganingo Lietuvai.

VLADAS RAMOJUS

PASKUTINĖ DIENA TĖVIŠKĖJE

Iš ruošiamos atsiminimų knygos

(tęsinys iš praeito nr.)

Po vienuolikos atsidaro Atšv: bažnytkaimio laido skalė: — Miestelin atvažiuo, a rusai. Sudievu! Išeinu! Nebeskambinkit! Tarp mūsų ir Atšv. bažnytkaimio 9 km. Neramu. Pranešu štabui žinią.

— Sujunk mus su Bž. centrine ir palik pašta!

— Vykdu! — atkerto ir, palikęs tuščius pašto namus, grįžtu į štabą.

Diena graži ir karšta. Danguje nė vieno debesėlio, tik lygus mėlynas šilkas. Du balti bažnyčios bokštai spindi saulėje, aplink medeliai ir namai patogiai ilsis saulės atokaitoje. Gatvė užtvendta didelės kolonos. Tai zarasiškiai palieki mus. Jie apsisprendė, kad planuotas pasipriešinimas šiose lygumose betikslis, ir iškeliavę į žemaitiją.

Išvykus zarasiškiams ir kar- tu perpus sumažėjus jėgai, sta- be matyti nepasitenkinimo ir

pakrikimo žymių. Ar beapsi- moką drįsti priešintis? Kapito- nas bando susirūti su lietuvių komendantu Bž. mieste, kurio įsakymu jis paskirtas rytinės apskrities dalies karinių virši- ninku ir kuriam laikinai paves- ta vadovauti ten esantiems ap- saugos būriams. Bet kome- danto ir lietuviškos komenda- ntūros nebėra... Su pagrindžio centrais ryšis jau senokai nu- trukęs.

— Kaip pasiegti? — sunkus klausimas gula kapitono (1947 m. kapitonas dar buvo aukš- o- se pareigose pas aukštųjų partizanų). Gi priešas, nesu- tikdamas jokio pasipriešinimo, be šūvio eina pirmyn. Kur tie iškilmingi pažadai, kad, kai bolševikai priartės prie Lietu- vos sienų, mes visi iki vieno ginsimės. Tiesa, gynėsi kiek u- teniškieji, kovojo anykštėnai šventosios krantuose, išsisėmusį ir pavargusį priešą stabdė ši- moniškieji plačiosios šimonių girios masyve. Jie keletai die- nių bolševikų slinkimą sustab-

dė. O mes, anų priedangoj bū- dami, kartu su mūsų apsi- sistojusiais rytų Lietuvos vy- rais, planavom, ryžomės sekti anų brolių pavyzdžiu. Bet — kai tiesiog jau padvelkė ugnis, lūžtam ir bijomės...

Vėl esu pasiūnčiamas ryšio reikalu. Slinkdamas pakluonė- mis, susidūri su poetu Vincu Stoniu, berymančiu savo tėviš- kės sode tarp saulės ir žalu- mos.

— Ar dar toli? — klausia jis mudviem susiduręs.

— Už dešimt kilometrų, kunige, — atsakau ir pastebiu liūdesio šešėlius, staiga įsime- tusius nuolatos besišypsantiui kunigo ir poeto veidams.

Taip, juk už 9 km. tie, kurie raus tikėjimą iš žmonių šir- džių, persekios, kankins kuni- gus ir tikinčiuosius, uždarinės bažnyčias.

— Aš pasilieku, pasitikiēda- mas Viešpaties valia, — taria kunigas. Aš nueinu mastyda- mas, daug jėgų vėl gražių daine- lių daugirdim tyliuioje va- saros laiku?.. (Poetas kun. K. Zitikus - Vincas Stonis mirė bol- ševikų Lietuvoje).

Popietis. Jau po keturių.

Atšv. ir šlm. vieškeliai nuo- latos žvalgomi. Tose kryptyse bolševikai arčiausiai, nors šūvių negirdėt. Pabėgę į namus, pa- siimu dviratį ir rožančių. Ten tuščia ir klauku. Tik sode tiek daug prikonusių serbentų ir daržė, tiesios ir išrūvėtos e-

anksto pagamintus rėmus:

„Posėdyje dalyvavo iš krikščio- nių demokratų grupės pusės p. Krupavičius, Brazaitis, Karve- lis, Grinius ir Prapuolenis, o iš kitos pusės: p. Norkaitis, Sko- rubskis, Miglinas, Tytis, Sidiš- kis ir Brakas“... Politinio susi- organizavimo tiesa autoriui pa- prasta: jam yra tik krikščionys demokratai ir „kita pusė“ (gal antikrikščionys ir antidemok- ratai?); tarp pastarųjų įsprau- stas net ir Brakas, o mes vis galvojom, kad Brakas M. Lie- tuvai atstovauja.

Tai tik keli pavyzdžiai. Sun- ku patikėti, kad autorius neži- notų, kaip iš tikrųjų buvo ir y-

Faktų aškinime, savo straip- snyje apie „diplomatiškos šefo teisinę padėtį“ Anysas buvo sutelkęs visa, kas diplomatiškos šefo iškėlia. Apie Vliką su- traukia visa, kas pastarąjį su- juodintų. Pirmiausia Vlikas e- sąs be jokios teisinės galios, niekieno nepripažintas; antra, jis tesas tik privačių asmenų susibūrimas ir priklauso nuo e- migrantinės visuomenės valios; trečia, jis įrodė savo neveiku- mą ir reikalingas perorgani- zuoti, ir tegul diplomatiškos šefas jam padeda.

Vargiai prasminga ieškoti

Atlikęs 17,000 mylių kelionę po Europą ir Pietų Ameriką, Valsty- bės Departamento sekret. D. Achesonas grįžo į Washingtoną. National aerodrome jį pasitiko prez. H. S. Trumanas. Kalbėdamas apie savo lan- kymąsi Brazilijoje, Achesonas pareiškė, jog dar niekad JAV ir Brazil- ja nebuvo tokiuose glaudžiuose santykiuose, kaip dabar.

ra. Jam gi žinomos net atskirų asmenų frazės iš Vliko posė- džių, nors posėdžiai nėra vieši. Tad juo labiau turėjo būti jam pristatyti visi dokumentai ra- stu. O iš tų dokumentų jis ga- lėjo matyti, kad jis skelbia ne- tiesą. Bet jeigu jis taip laisvai elgiasi su faktais, žinodamas, kad liečia ne daiktus, bet asme- nis ir asmenų grupes; žinoda- mas tai pat, kad neteisingu in- formavimu labiau kirsinau visuomenę, tai toks elgesys tik nušviečia autoriaus intencijas. Tenka stebėtis, kad taip elgiasi žmogus, papuoštas laipsniu mokslo, kurio tiesioginis tikslas yra tiesa.

bendro nusistatymo autorius suminėtais klausimais. Bet tik- slinga painformuoti autorius pažiūras, o šalimais ir mūsų nusistatymus tais klausimais.

1. Vlikas, kas tas Vlikas? Partijų ir rezistencijos organi- zacijų padaras. Jų vardu „vei- kia asmens nepaėina (gal nėra kilę? „D.“) iš kokių neseniai į- vykusių rinkimų, kuriuose rin- kė'ai jiems būtų davę politinį mandatą, bet be šimties yra laisvai susirinkę asmens, pasi- statę partijų priešakyje ir ta- riama kalba tų partijų var- du.“ Be to, jos visos buvo už- darytos ir neveikė, išskyrus vienus tautininkus. „Dar ma-

žiau yra apčiuopiamos rezisten- cinės grupės, kurios gimimo datą išvedė iš okupacijos laikų. Apie jas bendrai nėra jokių da- vinių, iš kurių būtų galima spręst, kokios gyventojų ma- sės jas dabar remia.“

Taigi autorius nesuranda gy- venime vietos partijoms, gal dar vienus tautininkus patei- sintų. Pagal raidę partijos ne- turėjo būti gyvos, o tie, kurie partijų vardu kalba, tie tik „ta- riama“ kalba, vadinasi, tie yra tik fikcijos. Tokis samprotavi- mas primena mokytoją Voltai- reo daktarą, kuris apžiūrėjo paciento votį ir nusprendė: li- ga mirtina; bet po kelių dienų votis pratruko, pacientas pa- sveiko, o mokytojas daktaras pa- rašė veikalą ir įrodė, kad pa- cientas neturėjo pasveikti.

2. Apie rezistencines orga- nizacijas autorius neturįs da- vinių. Atsitinka, kad mokslo dak- tarai su akiniais ieško ir ne- randa. Bet tauta, kuri rezista- vo vokiečių okupacijai, rado užtenkamai davinį pasitiktį tomis rezistencijos organizaci- jomis, kai jos paskelbė boikotą SS legionui. Joms tauta pasi- tikėjo gal dē to, kad žiūrėjo be akinų, ne pro raidę, bet pro gyvenimą. Tokie faktai pasako daug tam, kas stebi gyvenimą. Paragrafo stebėtojams jie gali ir tylėti. Valia jiems dē to ir savaip galvoti.

3. Kad Vliko teisės atrodytų mizernesnės, autorius Vliką da- ro priklausomą nuo emigra- cinės visuomenės valios. Ir dar keisto būdu. Sako: „Nekly- siu, jeigu tvirtinsiu, kad di- džiausių dalį reikalingos para- mos turi semti iš emigracijoje gyvenančios lietuviškos visuo- menės. Iš šito fakto daroma iš- vada, kad Vlikas turi taikytis prie bendro lietuvių visuome- nės politinio noro.“ Kitaip sa- kant: kur laki, ten ir lok... To- kia logika galima nueiti į var- giai geitinas išvadas. Sakysim: kadangi klebonas gauna pin- gus iš tikinčiųjų, tai jis ir pa- mokslus turi sakyti taip, kaip nubalsuos tikintieji: kadangi Lozoraitis gauna pinigų iš min. Zadeikio, tai jis turi tai- kintis prie Zadeikio noro; ka- dangi tie pinigai yra Lietuvos žmonių sudėti, tai jis turi tai- kytis prie žmonių politinio no- ro... Mes laikomės dėl Vliko ki- tokio nusistatymo: Vlikas mū- sų sąmonėje nėra emigracinis

Anglijos karalienė Elzbieta II pir- ma karta po savo tėvo Jurgio VI mirties dalyvavo balijoje ir Soko. Dėl buvusio valdovo mirties oficia- lus dvoro gedulas jau pasibaigė.

organas, kaip galvoja Anysas, bet yra kilęs iš Lietuvos ir rei- škia jis atstovauja ne tik emig- racijai, esančiai visuomenei, bet ir ten krašte pasilikusiai. Ir ne dē to, kad jis gauna iš ten ar kitur pinigų, bet kad jis išreiškia tuos išsilaisvinimo siekimus, kurie glūdi pačioje visuomenėje. Kaip tik dē to, jis gavo iš krašto įgaliojimus at- stovauti kraštui užsieniuose; kaip tik dē to jį remia ir visa emigracija pinigais ar kitais būdais.

4. Vlikui moraliai priblokšti autorius tvirtina, kad Vlikas nepajėgus, nedarbingas ir neat- lica jam skirtos misijos. O nepajėgus dē to, kad „Vliko pasidalinimas į dvi lygias grupes, nebegalinčias susitarti, pa- rodė šito organo nepajėgu- mą“... Taigi kad iš tikrųjų ne- taip: jeigu pusė bus nelygios, tai susitarti nereikės. Tada didesnėji pusė galės diktuoti, o to diktauto ir siekia visi tie, kurie nepatenkinti taramai ly- giomis pusėmis, reikalaudami sau būtinai didesnės pusės... Bet jeigu jau ieškoti Vliko ne- darbingumo priežasčių, tai jas teisingiau Anysas nurodo, sa- kydamas, jog Vlike „nežiūri- sų sąmonėje nėra emigracinis

(Nukelta į 4 psl.)

Atsilankiusi Anglijoje Atlanto armijos vyriausį vadą gen. Ridgway Londono aerodrome pasitiko anglų krašto apsaugos ministras Alex- ander. Anglų komunistai ta proga bandė surusti prieš Ridgway de- monstracijas, šaukdami „Ridgway, keliauk namo!“ Tačiau policija triukšmądarius tuoju pat išvaikė.

KŪRYBOS PRIEDAS

NUSIGRĘŽIA NUO LIAUDIES MENO

Liaudies meną išaugino pati tauta, įdėdama į jį gilų prasmę, iš kartos į kartą perduodama ir per šimtmečius puoselėdama jo formą. Įdėjo į jį gilią savo religingumą ir būties supratimą. Ne kieno skatinami, bet patys savo noru žmonės puoselėjo pakeles ir sodybas kryžiais. Į juos įkėlė šventuosius, kuriuos išdrožė to patise kaimo žmonės su peiliuku. Ir buvo jiems gražūs tie šventieji Jurgiai, Izidorai, artojai, Jonai, mūcėlninkai, atėję iš jų vargo pasaulio ir sustoję po koplytėlės stogu. Žmonės rado savo išnešiotą baudžiosios liūdės, rado save. Tie patys šventieji ir dievamūkos puoselė namus iš vidaus. Sienose kabėjo medžio raiziniai, kuriuos padarė ūsčiai meistrai ir kuriuos pirkto atliaduose. Ir jie buvo gražūs ir patrauklūs jų akiai.

Merginos, dainuodamos ilgesingas dainas, dūgeno staklės. Į drobės raštą sudėjo daugelį dienų ir svajonių. Todėl ir jų staltiesės, lovatiesės, juostos dvelkia kažkokiu ilgesiu.

Bendra vieninga dvasia supo visą liaudies meną, nes jis buvo jų pačių kurtas, jų pačių ugdytas ir tarnavę jų interesams.

Pralaimėtas mūsų

Bet vieną kartą iš V. Europos mūsų kaimą pasiekė fabrikatai. Mašinos gražiau išaudžia drobę, gražiau atspausdina šventųjų paveikslus. Ten net veidai žydi kaip rožės, net kiekvienas plaukas nupieštas. Iš liejyklų atžygiavo gipsinės dažytos šventųjų statulėlės. Jos buvo taip išdailintos, kad atrodė lyg gyvos, su veido spalva, su gražiai išmargintais drabužiais. Gražu, ką sakyti, kaip gyva! Bet niekam nerūpėjo, kad jie visi padaryti pagal vieną modelį, kad ten maža žmogaus rankos ir sielos. Šie nauji ateiviai pradėjo stumti mūsų kaimo kūrybą lauk. Namuose austas drabužis ėmė rodytis ne gražus, ir smūkeliai jiems nebeatiktė.

Iš miesto sklido lėkštos dainuokos, kurios pamazų nustelbė liaudies dainas. Nebesirodant liaudies kūrybinei dvasiai, kartu nyko ir meilė savo menui. Tas, kas seniau buvo brangu, nebevertinamas. Senieji paveikslai išmetami į ugnį. Liepnose žuvo daug pakelės šventųjų, kurie kadaise iškelti iš koplytelių stovėjo kur nors klėtyse.

Laidojamo prisikėlimas

Kai mūsų liaudies menas jau vegetavo, jį susidomėjo svetimsaliai keliautojai. Jie pirmieji tyrinėjo jį, gražiai įvertino ir pradėjo rinkti. Mūsų kaimynų muziejuose susikrovė nemaža liaudies meno eksponatų.

Liaudies meno branginimas grįžo su lietuviškais inteligentais. Šio amžiaus pradžioje J. Herbačas ir S. Kymantaitė rašė, kad reikia grįžti į liaudį, iš jos kūrybinių gelmių semtis įkvėpimo. Pirmiausia ir stoji į šį liaudišką kelią literatūra. Ji turėjo jau gražius pavyzdžius. Jau buvo išleistas pluoštas mūsų tautosakos. Poetai pradėjo posmuoti liaudies

A. DZIUGENAS

dainų stiliumi, beletristai vaidino kaimą. Nuo literatūros pereita ir į dailę. O Nepriklausomoje Lietuvoje atgaivintas

Liaudies raizynas

ir tautinis drabužis ir tautiniai šokiai. Kai jie buvo kame palaidoti, naujieji šviesuoliai juos kėlė kaip tautinį pasididžiavimą.

Buvo atkreiptas dėmesys, kad reikia eiti ir sklaidyti liaudies meno dvasią, lietuviškąją kūrybos genijų pareikšti naują šviesą. Bet tas įvyko tik su kūrų savo lietuvišką Meno Mokyklą Kaune. Ten per "Ars" ir "Forma" būrelis mūsų dailininkų grįžo prie liaudies meno. Nesistengė jo kopijuoti, bet stengėsi praskleisti jo dvasią ir, panaudojus moderninio meno laimėjimus, jį naujai parodyti. Iš tų sąjūdžių išaugo ir naujas stilius, kurio didžiausi skleidėjai tebėra dail. V. Petravičius ir dail. P. Augius.

Meno rungtyniavimas su šunmeniu

Nepriklausomybės laikais skatino šviesuomenę rinkti liaudies meno eksponatus. Kauno Kultūros Muziejus, Telšiu "Alka" ir kiti praturtinami gražiais liaudies meno dirbiniais.

Kai šviesuomenė, vertindama liaudies meną, keliavo po kraštą, fotografavo pakelės kryžius, rinko nuo palėpų statulėles, liaudis to nesuprato. Kuriems galams? Ar jie gražūs, ar jie vertingi? Jų nepasiekė liaudies meno atgimimas. Nepasiekė jis taip pat ir vidutinių miesčionių inteligentų, kurie savo meninį skonį formavo pigiomis reprodukcijomis ir vadinamojo šunmeniu padarais. Iškalė jie į galvą, kad dailininkas turi piešti gražiai, išlaikyti, kad būtų realus gamtovazdis, realus portretas. Ši inteligentija nepajėgė su-

Amerikoje senesnieji lietuvių reiskia nepasitenkinimą ir liaudies menui, ko Lietuvoje nebuvo. Lietuvoje atrodė tai negražu, nevertinga, o čia manoma, kad liaudies menas išjuokia religinius jausmus. Kai vienas laikraštis atspausdino keletą religinio liaudies meno pavyzdžių, tai redaktorius tuoj gavo pluoštą laišku: kam jis išjuokia šventuosius.

Liaudies meno atgimimas yra pasiekęs tik vieną dalį mūsų šviesuomenės. Jis turėtų per knygą, per spaudą skliti plačiau, kartu ugdydamas meno skonį. Iš šviesuolių turėtų pasiekti ir plačias mases, kad jos suprastų, tai, kas yra mūsų tautos šimtmečiai kurtas, puoselėta ir branginta. Į naują kūrybą nepriklausė. Naujieji mūsų dailininkai ir kiti menininkai, sėdintys iš gausių

P. AUGIUS

Į atliadus

prasti mūsų menininkų, kurie ieškojo ko nors naujo, kuri kėlė iš užmaršties liaudies meno formas. Jai taip pat pasiliko nesuprantamas ir liaudies menas, nes jis negražus. Or-ganiška meno individualybė jiems pasidarė nesuprantama. Jie ir pasiliko šalia lietuvių dailininkų.

Šis pasyvumas mūsų dailiui yra atsinešta ir į šiuos kraštus. Bendras visuomenės skonis skiriasi nuo dailininko skonio. Tad nenuostabu, kad kritikuojamas net saikingas modernizmas. O tie, kurie grįžė prie liaudies meno šaltinių, nori prikelti tą susitelkusią dvasią, dar labiau puolami. Tokie yra dail. V. Petravičius (grafika) ir dail. A. Dargis (tapyboje). Jie vadinami degeneratais.

Apie Leonardo da Vinci
Dail. Ignas Šlapelis, ilgametis Kauno Meno mokyklos meno istorijos dėstytojas ir mokyklos direktorius, ruošia didelį veikalą apie Leonardo da Vinci.

Bern. Brazdionis

liepos 9 d. Putname, N. Pradėjimo Mergaičių stovykloje pravedė Maironio minėjimą. Buvo parodyti Maironio rankraščiai, kambario nuotraukos. Mergaitės padėkdamavo Maironio eilėraščių.

Liaudies raizynas

NAUJI TAUTOSAKOS LOBIAI

Lietuvių tautosakos lobiais gausūs būrys svetimausių domėjosi, juos rinko ir spausdino. Mes patys, palyginti, gana vėliai jdomi pasaka apie Jovadą, kuris negalima atskirti nuo rytičių aukštųjų pažįstamo Jovado, kuris daug kuo primena Miskinį ar kurį tai kitą miško dvasią bei būtybę. Daugis džiaugsis suradę ir pasakose minimą senąjį praeities būdą, suvalgant saują žemės (34 psl.), kuris dar buvo žinomas žmonių teisėje prieš 30 m. Ukmėrgės apyl. ir iki paskutinių dienų buvo išlikęs pas džiukų piemenis (Kapčiamiestis, Merkinė). Vienu žodžiu, skaitydamas gali rasti labai daug mūsų senovės, o kartu ir pasidžiaugti senelių literatūriniais sugebėjimais.

Tremtis nebuvo palanki mūsų tautosakai nei rinkti, nei juo labiau spausdinti. Tačiau paskutiniu metu lietuviškoji tautosaka nugalėjo tremtį. Nepriklausomoje Lietuvoje Zarasų gimnazijos mokinių, vėliau Vilniaus universitete studijavęs, Juozas Būga, buvo surinkęs per 20.000 įvairių mūsų tautosakos dalykų. Jis atvykęs į šį kraštą, tautosakai atidavė savo lėšas ir laiką: šiuo metu savo rinkiniuose sutelkęs vėl arti 10.000 įvairių tautosakos dalykų, kurių dalis gal netrukus ir pasirodys.

Tautosaką ne tik renka, bet jau ir spausdina, tai buvęs Lietuvių Tautosakos Archyvo vedėjas dr. Jonas Balys, šiuo metu profesorius Indianos universitete (Bloomington, Ind.). Tremties metais jis pasirodė su "Lietuvių Tautosakos Skaitymais" I ir II d. (1948). Jis pirmas iš mūsų ir šiame krašte tautosakai duoklę atidavė — 1949 m. pasirodė "Istoriniai padavimai". Pastaruoju metu jis lietuvių tautosakai atidavė dar didesnę duoklę, ir apie šiuos naujus lobynus tenka jau atskirai šnekėti.

Į pasakų kraštą

(Lietuviškos pasakos, 230 psl. Sudarė dr. Jonas Balys, iliustravo A. Vaičiūnis, viršelis — P. Augius. Išleido LKSD Lietuviškosios Knygos Klubas, Chicago 1951. Kaina \$2,50).

Šis lietuviškųjų pasakų rinkinys, sutelkęs 50 rinktinių pasakų, buvo sudarytas dar Lietuvoje iš gausių mūsų pasakų rinkinių, buvusių Lietuvių Tautosakos Archyve. Jis ten ir pirmąją laidą pasirodė, nors šiek tiek kitoks, nei pats ruošėjas jį buvo parengęs.

Rinkinėliu sutelkta po keletą gyvulių, stebuklingųjų, novelinių, realistinių ir humoristinių pasakų, būtent iš visų pasakų padalų po keletą. Pačios pasakos labai vykusiai atrinktos, labai įdomios ir mieliai skaitomos. Jos pateiktos bendrine kalba, nors daugis sintaksinių bei žodyninių tarmybių tebėra išlikę, kas teikia joms ir tam tikros, labai mielos, kalbinės spalvos, o kartu jas ir dar daugiau pagyvena.

Praeities mėgėjas šiame rinkinyje džiaugsis ne tik paprastu pasakos grožiu, bet ir kai

kurių mitologinėmis atšvaitomis, k. a. Apgauta giltinė, Žmona deivė, Žalčio žmona, Jovadas ir kt. Daug kam bus labai įdomi pasaka apie Jovadą, kuris negalima atskirti nuo rytičių aukštųjų pažįstamo Jovado, kuris daug kuo primena Miskinį ar kurį tai kitą miško dvasią bei būtybę. Daugis džiaugsis suradę ir pasakose minimą senąjį praeities būdą, suvalgant saują žemės (34 psl.), kuris dar buvo žinomas žmonių teisėje prieš 30 m. Ukmėrgės apyl. ir iki paskutinių dienų buvo išlikęs pas džiukų piemenis (Kapčiamiestis, Merkinė). Vienu žodžiu, skaitydamas gali rasti labai daug mūsų senovės, o kartu ir pasidžiaugti senelių literatūriniais sugebėjimais.

Žvaigždėtą naktį

(Dr. Jonas Balys, Tautosaka apie dangų. Folklore of the Sky, 24 psl., 1951. Išleido J. J. Bachunas, Sodas, Mich. Kaina 60 c.)

Lietuvių Tautosakos Archyvu per keletą metų pasiekė surinkti gana daug tautosakos apie dangaus skliautą ir jo žvaigždynus bei kitus šviesulius. Iš tos medžiagos dr. P. Balys buvo parengęs didelį mokslinį darbą, kuris liko tėvynėje (rankraštyje), tačiau jis išsiųdė dalį tos medžiagos, su kuria jis prakeliavo tremtį ir čia išspausdino. Kiekvienas perskaitęs šį leidinį, patirs ne tik kaip mūsų seneliai dangaus skliautą ir jo šviesulius aiškino, pastebės daugelį labai įdomių senojo mūsų tikėjimo likučių, bet kartu ir įsitikins, jog senoji karta žvaigždynus geriau pažinojo ir vienas nuo kito skyrė kaip mes, patekę į žvaigždėtą naktį, dažnai jau ir šiaurės žvaigždės nebesugebėdami surasti.

Praeities lobynas

(Balys, Jonas, red., Lietuvių Tautosakos Lobynas III. — A Treasury of Lithuanian Folklore I-II, 126-94 psl., Bloomington, Ind., 1951. Viršelis ir ženklas dail. V. K. Jonyno. Autoriaus leidinys. Kaina 3 dol.)

Pirmoje šio Lobyno dalyje sutelkta įvairios pasakos apie mirtį ir vaidulius. Visos pasakos, išskyrus kelias, pirmą kartą spausdinamos ir papildoma dr. J. Basanavičiaus paruošta iš Gyvenimo Vėlių bei Vėlių (Chicago, Ill. 1903). Lietuviškosios sakmės apie mirusius vaizdžiai mums praskleidžia, kad lietuvis savo mirusiųjų nebijo, todėl ir visiškai suprantama, kad mūsų kapinaitės taip arti sodybų buvo. Piktas numirėlis mūsų pasakose, iš kaimų-

Aš atsisakiau savo močiutei

Aš atsisakiau savo močiutei, O aš nuo pusės jau vasarėlės: leškok, močiute, sau verpėjėles, sau verpėjėles ir audėjėles.

Jau prisiverčiau baltų linelių, Jau prisidžiauju plonų drobelių; Jau prisigriebiau lankų sienelio, Jau prisiploviau kalne rugelių.

O vainikėli žalių rūtelių, Nedgai žaliuos man ant galvelės! Mano kaselės žalių šilkelių, Jau neblizgėsite, saulei kaitinant!

Mano plaukeliai, o geltonieji, Jau nesiskirstysite vėjo pučiami! Aš atlankysiu savo močiutę, Ne vainikuota, o nuometuota.

O nuometėli, mano plonasis, Vėjo pučiamas dar padūgėsi! Mano rašteliai, o vingirioji, Saulei kaitinant dar pablizgėsite!

Mano kasytės žalių šilkelių, Sienoj kabėsit, mane virkdysit, Mano žiedeliai, o auksinėliai, Skrynioj gulėsit ir berūdysit.

nų germanų yra parsikraus-

tes.
Antroje Lobyno dalyje, kuri drauge su pirmąja įrisdinta, sutelkta lietuviškoji užkalbėjimai ir liaudies medicina. Tai didžiausias mūsų magijos rinkinys po suomio J. V. Mansik-ka, *Litauische Zaubersprüche*, FFC XXX (87), Helsinki 1929 darbo. Šiuo dr. J. Balio rinkiniu kiekvienas tautotyrininkas ir praeities mylėtojas tikrai džiaugsis ir didžiausios, Tai tikrai lietuviškosios tautosakos tkras Lobynas. Labai įdomūs ir trumpi dr. J. Balio įvadai, kuriuose trumpai paličia lietuviškosios tautotyras įvairius klausimus.

Suomių bičūnystė

Su pastaruoju dr. J. Balio leidiniu užkliuvome už mūsų tolimųjų šiaurės draugų ir senų kaimynų suomių, kurie savo lėšomis yra keletą lietuvių tautosakos rinkinių išleide. Jie ir dabar, dar visai neseniai, mums tokią pat dovanėlę paruošė. Mirus 1946 m. dideliame lietuvių bičiuliui, kuris didžiausiais mūsų kovos metais sveičavo pas P. Kraučiną, dr. Vin-ča Kudirką ir kt., besimokydamas lietuviškai, prof. J. J. Mikko, Suomio Mokslo Akademija 1949 m. iš jo palikimo išleido 33 lietuviškas dainas. Tas dainas spaudai paruošė ir vokiškai išversdino jo mokynys, taip pat mokąs lietuviškai, Helsinkio univ. prof. Eino Nieminen, šiuo metu rašęs didelį darbą apie suomių ir baltų santykius priešistoriniiais laikais. Visos dainos yra užrašytos Vištyčio apyl. ir greičiausiai dar paties Petro Kraučino.

A. MZ

Atsiųsta paminėti

Paer Lagerkvist — BABA-BAS. Iš švedų kalbos vertė St. Vainoras. Išleido Terra Chicagoje 1952 m. Viršelis ir aplankas piešė Romas Viesulas. 212 psl.

Henrikas Nagys — SAULĖS LAIKRODŽIAI, poezija. Išleido Lietuviškosios Knygos Klubas Chicagoje 1952 m. Iliustravo dail. T. Valius. 80 psl., kaina \$1,00.

LIETUVIŲ DIENOS — birželio mėn. numeris. Plačiai paminėta Laisvosios Europos Partijos Lietuvos Grupės veikla.

VYTIS — birželio mėn. Raso vėsk. V. Brizgys — Amerikos jaunimas šiandieniniame pasaulyje. Plačiai paminimi birželio liūdnieji įvykiai.

LIETUVA — Filatelistų Draugijos biuletenis anglų ir lietuvių kalba, nr. 2.

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ

SPORTO ZAIDYNES

CLEVELAND, OHIO

• **Felicia Malcienė - Paslavičiūtė** netikėtai mirė birželio 15 d. Vėlonė gimė Lietuvoje 1908 m., ir 1937 m. baigus Vytauto Didžiojo Universit. gamtos - matematikos fakultetą, i-ki 1944 m. mokytoja Kaune Aušros berniukų gimnazijoje. Be to, dirbo universiteto klini-
kų laboratorijoje, bakteriologi-
jos skyriuje. Vokietijoje Tue-
bingeno universitete klausė
mediciną, dirbo univ. higienos
institute ir rinko medžiagą di-
sertacijai iš bakteriologijos
srities. To paties instituto labo-
ratorijoje dirbdama, ji išradė
histologijos preparatų dažyme
naują būdą, šis dalykas yra jos
vardu užpatentuotas ir jos
vardas įregistruotas į universi-
teto mokslininkų ir tyrinėtojų
sąrašą. Amerikoje jai teko
dirbti fabrike, tačiau ji neme-
tė studijų, rūpinosi savo su-
rinktos mokslo medžiagos su-
tvarkymu, ruošėsi stoti į Chi-
cago universitetą ir baigti su-
vo disertaciją darbą, tačiau po
tonsių operacijos mirė.

• **Detroito šeštadieninė Lie-
tuvų Mokykla** baigė mokslo
metus. Septyni mokiniai baigė
mokyklą ir gavo pažymėji-
mus. Mokyklą lankė 130 mo-
kinių, dėstė šeši prityrę moky-
tojai, mokyklos vedėjas buvo
K. Gogelis. Mokykla turi mer-
gaičių chorą, kuriam vadovau-
ja muz. St. Slizys. Mokslo me-
tu baigimo proga choras per
Lithuanian Melodies radijo va-
landėlę turėjo koncertą ir Ales
Rūtos - Nakaitės vaidinimą
"Lietuvą prisimenant."

• **Carl ir Adelė Narkelūnais**,
gyv. Detroito minėjo savo si-
dabrinį vedybų jubilėjų. Nar-
kelūnas yra žinomas žurnalis-
tės Salomėjos Narkelūnaitės
dėdė, ir jo pastangomis įinai
atvyko į Ameriką.

• **Vera Olienė** yra pakviesta
Respublikonų Partijos moterų
sekcijos komisijon, kuri kon-
vencijos metu eis šeiminių
pareigas.

• **Lenkų ir ukrainiečių laikra-
čiai**, leidžiami Philadelphiaje,
minėdami "Garso" 35 metų lei-
dimą sukaktį įsidėjo "Garso"
redaktorius Mato Zujaus at-
vaizdą ir trumpą aprašymą.

Taip pat šioje spaudoje buvo
paminėti minist. B. Balutis, iš-
leistas apie jį knygos proga ir
dr. J. Januškevičius, minint jo
90 metų gyvenimo sukaktį.

KAS TURI

poeto Vytauto Mačernio
tragiška žuvisio Lietuvoje
1944 m., nuotrauką, prašom
paskolinti. Norima padaryti po-
eto portretą. Nuotrauką pasi-
nauduoja bus sugrąžinta. Pra-
šom siųsti "Darbininko" re-
dakcijai: 680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

II Šiaurės Amerikos lietuvių
sporto žaidynės, įvykusios lie-
pos 4, 5 ir 6 d. Clevelande, su-
traukė daugiau kaip šimtą ak-
tyvių sportininkų. Daugiausia
atvyko iš Chicagos — net trys
klubai: Gintaras, Lituanica ir
Perkūnas. Antroji vietoj daly-
vių skaičiumi stovėjo pats Cle-
velandas — dalyvavo šv. Jur-
gio parapijos veteranai ir Zai-
bo klubas. Nemažonių reikinių
klubai laikyti įsiregistravusių
klubų neatvykimą — visai ne-
pasirodė Newarko, Brooklyno,
kitų kolonijų sportininkai. Dar
kiti negalėjo atvykti, nes nega-
vo iš valdžios leidimų — šitaip
už sienos liko Kanados sporti-
ninkai (Toronto Vytis ir Ha-
miltono Kovas).

Šiuo metu sportininkų pasi-
rodymu, be abejoj, reikia nuo-
širdžiai džiaugtis. Esamomis
aplinkybėmis tai jau nemažas
būrys. Jų darbą laikome gra-
žiu žiedu lietuvių vainike.
Tačiau reikia pastebėti ir tai,
kad dalyvių skaičius buvo per-
mažas. Taip pat ir kaikiurių pa-
siekti rezultatai daugiau negu
klūksai. Faktas, kad kaikiurie
buvo išstumti tik "skylėms"
užkšti. Todėl ir sportininkų
prieauglio klausimu negalime
nesirūpinti.

Clevelando lietuvių visuome-
nė savo sportininkams padarė
daug ir nuosirdaus dėmesio.
Visų pirma tai rodė tos gau-
sios dovanos, kurias ji suauko-
jo. Visuomenė tai pat gausiai
atsilankė į žaidynių atidarymo
iškilmes bei pabaigtuves ir ak-
tyviai sekė pačias žaidynes. Ji
padarė viską, ko iš jos buvo
norėta. Jei mažiau davė, negu
buvo tikėtasi, tai tik patys
sportininkai.

Organizacinis komitetas,
pirmininkaujamas J. Daugėlos,
savo darbą atliko gerai. Atski-
rai reikia paminėti dar A.
Bielskų: jei šitos žaidynės iš vi-
so galėjo įvykti, tai yra jo dar-
bo, rūpesčio ir pastangų vai-
sius. Jis buvo jų sumanytojas
ir pagrindinis vykdytojas. Bet
būtų buvę geriau, jei jo našta
būtų buvusi padalyta tarp ke-
lių.

Pažymėtinas įvykis — tai
kad per žaidynių iškilminguo-
sius momentus, atidarymą bei
uždarymą sportininkai dalyva-
vo su olimpine Lietuvos vėli-
va, kurią gražiai išsaugojo Jur-
gis Venclovas, Amerikos lietu-
vių olimpinės komandos vado-
vas Pirmojoje Lietuvių Tauti-
nėje Olimpiadoje Kaune. Ši
tautinė relikvija didino žaidy-
nių iškilmingumą ir kėlė pagar-
bos jausmus jos išsaugotojui.
J. Venclovui, kaip lietuvių
sportininkų veteranui, vienin-
teliam ir buvo leista šią vėli-
vą nešti.

Iš žymesnių lietuvių sporti-
ninkų žaidynėse dalyvavo Z.
Puzinauskas, Vyr. FASK pir-

mininkas (jis pasakė uždaro-
mąją kalbą), Br. Keturakis
(jis buvo varžybų priežiūros
komisijos pirmininkas) ir kt.
Deja, visa eilė buvusių oficialių
vardų dabar nuo lietuviško
sporto laikosi iš tolo. Tai yra
įsidėmėtinas reiškinys, kelias
visdėlio liūdnu minčių.

Tai yra kelios sporto mėgė-
jo pastabos. Reikia laukti,
kad dėl pačių žaidynių ir jų
rezultatų pasisakys patys spor-
tininkai.

St. Papartis

Jonai Balbotas, Juodišius,
Velykis bei Zukauskas, su sa-
vo svečiais susirinkę pas lietu-
vių veikėją V. Amšiejų atšvesti
vardinių, prisiminė naują para-
pijos dabar statomos bažnyčios
iškaltą lietuvišką pavadinimą
ir šiam istorinės reikšmės įvy-
kiui atžymėti sudėjo \$50. Pini-
gus pavedė V. Amšiejui per-
duoti parapijos klebonui kun.

Į KRISTAUS VYNUOGYNO DARBĄ

KENNEBUNK PORT, ME.

Liepos 5 d. gražiojo tėvų
pranciškonų vienuolyno koply-
čioj Kennebunk Port, Me. vie-
nas iš klierikų, Fr. Paschalis
Sabas, OFM, padarė amžinuo-

Martusevičius, DD Ph. D., šv.
Jurgio parapijos klebonas, Phila-
delphioj parodė ypatingą rū-
pestį bei meilę savo parapijie-
čiams, atvykdamas iš taip toli

Klier. Paschalis Sabas, O.F.M., su savo motina

sius įžadus pranciškonų ordine.
Jaunuolis iškilmingai prisiekė
visą amžių tarnauti Dievui,
gyvendamas pagal Serafiškojo
Tėvo šv. Pranciškaus regula-
neturę, paklusnume ir skais-
tybėje.

Apžadus priėmė 8 val. laike
iškilmingų šv. mišių, T. Provin-
ciolas Justinas Vašys, OFM,
kuris savo tai progai pritaiky-
tame pamoksle labai vaizdingai
išskėlė amžinųjų įžadų reikšmę
bei svarbą serafiškame ordine.
pabrėždamas kartu tuos var-
gingus ir erskėčiais klotus ke-
lius, kuriais eiti tas jaunuolis
šiandien pasižada, gyvendamas
pagal Kristaus Evangelijos pa-
tarimus. Vienuolio gyvenimas
yra aukos ir atsidėjimo gy-
venimas.

Klieriko Paschalio gimtinės
parapijos klebonas kun. dr. Vyto

J. Angelaičiui — bažnyčios
statybos fondui.

Komitetas Diepholzo gimna-
zijai remti už antrą ketvirtį
per Balfą išsiuntė \$200. Šiais
metais iš viso jau išsiųsta
\$400.

Šv. Jurgio parapijos piknikas
įvyko birželio 29 d. Buvo nuvy-
kė ir abu parapijos vikarai
kun. B. Ivanauskas ir kun. dr.
K. Širvaitis.

Tėvas B. Mikalauskas liepos
6 d. atvyko į Clevelandą išlei-
sti atostogų šv. Jurgio parapijos
kungų. Išbūsiąs mėnesį.

Moksleiviai ateitininkai lie-
pos 6 d. parvyko iš stovyklos.
Daly parvėžė savo mašina tėvas
B. Mikalauskas, OFM.

lnž. P. Labanauskas, Voice
of America lietuvių skyriaus
tarnautojas, liepos 6 d. atvyko
į Clevelandą ir įrašė į plokšte-
les kaikiuriuos momentus iš
sporto žaidynių transliacijai į
Lietuvą. Prieš tai jis tokių į-
rašymų padarė ir ateitininkų
stovykloj.

Dr. Ad. Damušis dalyvavo
LPRKSA suvažiavime New Yor-
ke ir grįždamas buvo sustojęs
moksleivių ateitininkų stovyk-
loj. Jis grįžo namo kartu su
stovyklautojais.

E. ir Pr. Jogai birželio 29 d.
susilaukė dukrelės. A. V.

TEVAI PRANCISKONAI KENNEBUNK PORT, ME. š. m. rugpiūčio - August 10 d. RUOSIA LIETUVIŲ DIENĄ IR PIKNIKĄ

11 val. — Iškilmingos šv. Mišios vienuolyno parke.
3 val. — Šv. Antano Koplyčios pašventinimas. Apeigas atliks J. E. Portlando vyskupas.
MENINĖ DALĮ išpildys New Britain lietuvių parapijos choras ir tautinių šokių grupė,
vadovaujant muz. V. Marijošui ir K. Steponaitiui-Marijošienei.
Po programos šokiai.
Tėvai pranciškonai nuoširdžiai kviečia atsilankyti savo Geradarius, Rėmėjus ir visus
Amerikos lietuvius.

ELIZABETH, N. J.

Šios kolonijos lietuviai pro-
fesionalai užsitarnauja pagar-
bos garsindami lietuvių vardą
svetimauciu tarpe.
Paskutiniu laiku vietos ang-
lų laikraščiuose daug buvo ra-
šoma apie muz. J. Čižauską,
sąsų su šv. Mykolo parapijos
100 metų sukaktimi. Muz. J.
Čižauskas yra labai populiarus
kitatauciu muzikų tarpe ir
dažnai kviečiamas jų parengi-
muose dalyvauti bei pagroti.

Dr. Juozas Eutėnas yra Eli-
zabethe viešųjų mokyklų vy-
riausias gydytojas ir "Chief
Medical Inspector". Bet to, jis
turi gerą praktiką svetimauciu
jų tarpe kaip kaulų ligų spe-
cialistas.

Muzikos mokytoja M. Či-
žauskienė čia taip pat plačiai

Waterbury, Conn.

Čia buvo suvažiavę "Aidos"
teatro draugijos nariai. Malonu
buvo pasimatyti su senais drau-
gais ir prisiminti bei pasimelsti
už mirusius. Už gyvus ir miru-
sius narius buvo užrašytos šv.
mišios.

Iškilmingus pietus pradėjo
malda šv. Juozapo parapijos
klebonas kun. J. Valantiejus.
A. Lazdauskas iškilmingai va-
dovauti pakvietė P. Benį, ku-
ris labai gyvai vadovavo poky-
liui.

Suvažiavime dalyvavo iš
New Yorko ir Pensilvanijos
svečiai bei vietiniai draugai
nariai — pona Brazauskai, Ba-
nariai — pona Brazauskai, Ba-
čiai, Dervinskai, N. Jenušai-
tienė, Jakobsai, Janušaičiai,
Lazdauskai, B. Lukošienė, Na-
murai, Pajonai, Rakauskai,
Razmantai, Paliūnai, M. Var-
čiūnaitė, ir V. Zukauskienė.

Visi suvažiavimo dalyviai
maloniai pasišnekėdavo, pasi-
dalino įspūdžiais ir senais pri-
siminimais. Tokį suvažiavimą
pagėdavo sukviesti bent vieną
kartą į metus.

J. R.

Philadelphia, Pa.

A. + A.
MIRE

Marijona Jurkevičienė, 75
metų amžiaus, gyveno 1539
Wormrath St., mirė birželio 25
d., palaidota birželio 30 d. Our
Lady of Grace kapinėse. Liko
nuliūdusios trys dukterys: Al-
bina McBride, Josephina Do-
nelly ir Adelė Jurkevičiūtė.

Jonas Kučinskas, 62 metų
amžiaus, gyv. 2722 E. Madi-
son St. mirė birželio 27 d., pa-
laidotas liepos 1 d. šv. Karsto
kapinėse. Liko du sūnūs Vin-
centas ir Walteris.

Už abiejų vėlonių vėles bu-
vo atlaikytos gedulingos pa-
maldos, šv. Jurgio bažnyčioje.
Laidotuvėmis rūpinosi Domini-
kas Earaminas.

Vienolyne, Kennebunk Port, Me. Iš kairės į de-
šinę — Tėv. Just. Vašys, O.F.M., provinciolas;
kun. dr. V. Martusevičius, šv. Jurgio par. klebo-
nas Philadelphiaje; klier. Paschalis Sabas, O.F.M.
ir kiti tėvai bei klierikai.

ir dalyvaudamas savo parapi-
piečio įžadų iškilmėse. Šventėje
dalyvavo klieriko motina Elena
Sabienė ir jo brolis Pranciškus.
Gaila, kad tėvas negalėjo da-
lyvauti, nes po sunkios auto ne-
laimės praėjusią žiemą dar nė-

Amerikoje turi 8 klierikus, stu-
dijuojančius teologiją, 8 einan-
čius gimnazijos mokslus ir 3
naujolynus. Tai yra gražus bū-
relis jaunimo, pasirūšio dirb-
ti ateityje Dievui, Tėvynei ir
artimui.

P.

BUTAUSKŲ CYJE, kurio apylinkės labai gražios, kalnų oras ne-
paprastai sveikas. Jūs čia rasite tikrą poilsį ir džiaugsmą.
Erdvūs, su visais patogumais kambariai, labai skanūs ir įvairūs
valgiai, pagaminti iš savo ūkio produktų: pieno, kiaušinių, daržovių,
vėsių etc.
Kas mėgsta žaidimus ir pramogas, čia ras Ping-Pong, Badminton,
Television.
Butauskų ūkis 5 minutes nuo Torrington, Conn. miestelio.
Čia primami vasarotojai: liepos ir rugpiūčio mėnesiai.
Vietos užsakomos iš anksto savaitėi iki šeštadienio 12 val. po pietų.
KAINA priemama ir pigi: asmeniui 30 dol. už savaitę.
Iki malonaus pasimatymo BUTAUSKŲ CYJE, kurio adresas:
MRS. R. BUTAN
RFD 1, Mountain Rd. Torrington, Conn.
Telef. Torrington 9655

SEPTINTOJI LIETUVIŲ SUSIARTINIMO

ŠVENTĖ-PIKNIKAS

įvyks sekmadienį, liepos 27 dieną

N. P. Sescerų Vienuolyno sodyboje, Putnam, Conn.

DIENOS IŠKILMIŲ TVARKA:

11:00 val. Šv. Mišios

1:00 val. Lietuviški pietūs

5:00 val. Iškilmingas mergaičių stovyklos
užbaigimas.

Programoje dalyvaus 100 lietuvaicių!

Lietuvių Radijo Draugijos PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

Šeštadieniais 2 val. popiet.—WWRL 1600 kc—5000 w.
GYVUOJA PER 23 METUS

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai,
naujienos, muzika (vietinės žinios, parengimai: koncertai
šokiai ir t. t. Vestuvės, puotos, liūdini pranešimai)

495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 4-9293

J. P. GINKUS
Direktorius

AD. JEZAVITAS
Muzikos Dr.

J. VALAKAS
Pranešimų Dir.

SPORTAS

Helsinkio olimpiadai artėjant

P. GANVYDAS

Kas keturi metai pasaulio tiktėji sportininkai, kuriems sportas yra priemonė sveikame kūne ugdyti sveiką sielą, renkasi olimpinės žaidimų Nėra abejonės, kad tie žaidimai yra svarbiausias įvykis sporto pasaulyje. Iš visų kraštų suvažiuoja jaunimas ir draugiškoje atmosferoje pradedami žaidimai, apimantys šakų daugumą. Su nepaprastu pasiryžimu kiekvienas dalyvis garbingai siekia aukščiausio laimėjimo — aukso medalo.

Tarptautinis olimpinis komitetas (IOC) šį kartą pasaulio sportinį elitą kviečia į garbingos suomių tautos sostinę Helsinkį. Ten liepos 19 dieną oficialiai prasideda 1952 metų olimpiada. Kiekvienos olimpiados metu iš Graikijos estafetės būdu nešama olimpinė liepsna jau yra pakeliui į Helsinkį, kur olimpiados atidarymo dieną, ji bus iškilmingai įnešta į stadioną.

Iki šiol iš 79 kviestų valstybių užsiregistravo ir savo atstovus atsiųsti pažadėjo 71 kraštas. Tai savotiškas rekordas, nes toks dalyvaujančių valstybių skaičius dar neregėtas. Nemaža problema, bet kartu ir nepaprastai daug dėmesio susilaukė faktas, kad Sovietai pasiryžę išleisti savo sportininkus į laisvąjį pasaulį ir tuo pirmą kartą istorijoje bus galima palyginti Rusijos ir kitų kraštų sportininkų pajėgumą.

Žaidynių organizavimas, de-ja, įtvėrė ir politinį momentą. Tvirtinama, jog per klaidą buvo pasiūstas pakvietimas komunistinei Kinijai. Gi dabar raudonieji kiniečiai žūt būt nori patekti į olimpinis žaidimus, bet jų niekas nenori priimti. Rytų ir Vakarų Vokietijos sportininkai negali susitarti dėl vienos vokiečių komandos sudarymo. Dėl to V. Vokietijos komanda dalyvaus tikrai, bet ir Rytų Vokietija, dėl kurios neišsprendusios nusiataymo nebuvo galima sudaryti vieningą vokiečių komandą, taip pat reikalauja leisti jai dalyvauti olimpiadoje. Tačiau apskritai organizaciniai darbai vyksta be ypatingų nesklaidumų. Žaidynių proga yra išduodami ir daugelio valstybių pripažintami olimpiniai pasai, kurie atstoja oficialiuosius kelionės dokumentus. Kad būtų padengtos išlaidos, kurių tikrai nemažos sumos susidarė, daugelis valstybių nutarė pasiųsti sportinių įrankių į Helsinkį. Štai Danija jau nusiuntė 600 porų bokso pirštinių, Vokietija parūpino matavimo įrankius, JAV sunkaus kilnojimo įrankius ir pan.

Suomiai tikisi susilaukti daugelio svečių iš užsienio. Bileto pardavimas vyksta sparčiu tempu. Jau vien Švedijoje iki šiol parduota apytikriai už 1 mil. kronų. Kad turistai išvengtų kalbos sunkumų, 600 universiteto studentų atliks vertėjų bei vadovų pareigas, o restoranuose valgių sąrašai bus anglų, prancūzų bei vokiečių kalbomis.

Kaip minėta, daug problemų savo dalyvavimu iškėlė Sovietai. Iki išandien dar tikrai negalima garantuoti, kad rusai olimpinuose žaidimuose dalyvaus. Sunku suomiams susitarti su rusų atstovais dėl Rusijos sportininkų apgyvenimo. Iš pradžių rusai sutiko apsistoti jiems numatytose patalpose, kiek vėliau gi jie pranešė, kad rusų sportininkai atvyks į Helsinkį laivu ir tame pačiame laive gyvens. Dabar rusai ir šį planą galvoja keisti: neseniai jie pranešė, kad jie bandys savo sportininkus lėktuvais atgabenti į žaidimus, gi po varžybų, nakties poilsio, jie lėktuvais bus grąžinami į Rusijos teritoriją. Teks dar truputį palaukti, ir tuomet galutinai paaiškės, kur rusai apsistos. Jie tačiau jau dabar pareikalavo iš Suomijos, kad būtų pakankamai ginkluotų pajėgų, kurios budriai saugotų SSSR sportininkus.

Vakarų Europos sportininkai žaidynių metu bus apgyvendinti olimpiname kaimelyje Kottby, kuriame yra vietos apie 4800 sportininkų, gi už geležinės uždangos gyveną sportininkai apsistos Otnas kaime, kur gali gyventi apie 1350 žmonių. JAV į Suomiją siunčia daugiau kaip 300 atletų. Rusija žada atsiųsti 400 sportininkų, bet daugiausia dalyvių bus iš pačios Suomijos, nors galutinis jų skaičius dar neaiškus. Kitos valstybės siūlo proporcingai mažiau atstovų. Australai bei amerikiečiai jau išvyko į Europą.

Kas neturi galimybės asmeniškai nuvykti į Helsinkį ir vietoje stebėti didįjį sporto šventę, galės ją sekti spaudos puslapiuose. Spaudos atstovai pamažu jau pradeda rinktis į Helsinkį, iš kur jie savo įspūdžius pasisų į visas pasaulio šalis. Newyorkiečiams, atrodo, geriausias informacijos šaltinis New York Times atstovas A. Danzig, kuris ką tik baigė sa-

vo pranešimus iš Londono, kur jis sekė Wimbledon teniso turnyro eigą.

Liepos 19, olimpinis žaidynių atidarymo dieną, iš stadiono bus paleisti tūkstančiai balandžių, kurie turės skristi į savo kraštus. Nors skaitomasi ir su nuostoliais, tačiau manoma, kad daugelis balandžių grįš į savo kraštus, nors dalis jų turės skristi daugiau kaip 100 mylių. Taigi ir balandžiai dalyvaus varžybose.

Moterų 1200 mylių lenktynėse lėktuvais lenktynėse Betty Haas iš Seaside, N. Y., laimėjo pirmą vietą, trim minutėm pralenkusi visas savo varžoves. Ji pasiekė vidutinį 109 mylių greitį ir valandą.

PARDUODAMAS septynių kambarių namas su 17 ir puse eikerių dirbamos žemės, prie gero vieškelio (27-tas Highway). Priimama kaina. Kreiptis pas patį savininką L. Chalkis, D.D. 1. Princeton, N. J. Tel. Monmouth Jct. 7-6203.

Stephen Bredes Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Ave.,
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

Tel. EVERgreen 8-1805
VINCAS VAICUNAS
Grocery and Butcher Store
Ten pat išnuomojami kambariai vienam vyrui, apšildomi ir aptarnaujami.
38 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

A. ANDRIUSKEVICIUS
LAIKRODININKAS
Čia parduodami ir taisomi laikrodžiai, žiedai, apyrankės, auskarai, ir kiti puošmenys bei brangenybės. Kreipkitės:
485 Grand St. Brooklyn 11, N. Y.

PARDUODAMAS NAMAS 50x100

Pilnai įrengtas ir tinkamas įvairiems parengimams. Lygiai taip pat privataus pobūdžio-subuvimams ir t.t. Namas trijų aukštų.

193-95-97 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

Wm. Kincheloe. Tel. EVERgreen 4-2112

Telefonas: EVERgreen 4-8834

PARAMOUNT BAR & GRILL

STANLEY MIŠIUNAS IR SŪNUS EDWARD MIŠIUNAS SAVININKAI

Lietuviška Užeiga, kur visi myli užėiti.

Pavieniai ir su šeima, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti.

Importuoti konjakai - Uždandiniai - Televizija - Muzika - Sportas

502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

Tel. EV 4-9672

Namų tel. EV. 4-1913

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

SALE ISNUOMOJAMA SOKIAMS, VESTUVIŲ POKYLLAMS ir t.t.

J. ZAKARASKAS, Mgr.

280 Union Avenue

Brooklyn, N. Y.

New Yorke ir apylinkėse

P. J. BAGDANAVIČIUS, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

185 Clinton Avenue
Brooklyn 5, N. Y.
Tel. MAIN 4-2329

Priėmimo valandos:

Kasdien 2-4 ir 6-9 p.p.

Šeštadieniais 10-12 ryto ir susitarus.

Ofiso tel. GLENmore 5-3094

Namų tel. GLENmore 3-4445

DR. VACLOVAS PAPROCKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1357 Bushwick Ave., Brooklyn 7, N. Y.

Priėmimo valandos:

Kasdien 12:30-2 ir 6-8 p.p. Šeštad. 10 iki 3 p.p.

Išskyrus ketvirtadienį ir šventadienį

VYTAUTAS AVIZONIS, M. D.

AKU, AUST, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS

Ofisai: 30 East 60th Street, New York City, penktas aukštas. Važiuoti BMT iki 5 Ave. arba IRT Lexington Ave. Line iki 59 Street. Tel. MU 8-8677

Valandos susitarus antradienį, ketvirtadienį ir šeštadienį nuo 5 iki 8 vakaro.

12 Shore Lane, Bay Shore, L. I., Tel. Bay Shore 3710. Važiuoti Long Island Railroad iki Bay Shore arba automobiliu Southern State Parkway. Valandos susitarus pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį, visą dieną, o šeštadienį tik iš ryto.

Ofiso tel. LEXington 2635

Namų tel. LONGwood 1721

S. Ankudas (Ankudavičius) M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

910 W. Lombard Street, Baltimore 23, Maryland

Priėmimo valandos:

KASDIEN 10-12 ir 7-9 p.p. Išskyrus ketvirtadienį ir šventadienį.

Trečiadieniais pagal susitarimą

JOHN DERUHA, M. D.

Inkstų, pūslių, odos, kraujų, vidurių ir kitų ligų gydytojas.

Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9. Mokslus baigęs Europoje

128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti B visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.**PARDUODAMI NAMAI**

FIGOS, GERI, GEROJE VIETOJE

RIDGEWOOD — 6 šeimoms mūrinis namas, šviesūs kambariai; CYPRES HILL 3 šeimoms, tušti kambariai; WOODHAVEN 2 šeimoms medinis namas, abudu aukštai (floral) tušti pirkėjui; EAST NEW YORK — kampinis namas su salūnu, restoranu ir 2 šeimoms viršuje tušti kambariai. Gera proga, kas nori įsigyti namą ir biznį, nes parduodamas ir biznis. Vieta gera, lie-
tuvų aplinkoje.**J. VASTONAS**

REALTY and INSURANCE

3225 Fulton St. Brooklyn, N. Y.
Tel. AP. 7-2790Palaikykite ir paremkite tuos
biznius ir prekybininkus, kurie
skelbiasi "Darbininke."**William J. Drake**
(DRAGUNAS)

LIETUVIS ADVOKATAS

85 - 03 WAREHAM PL.
JAMAICA, N. Y.
Tel. JAMAICA 3-7722**PARDUODAM NAMUS**

Turime gerų namų pardavimui — Woodhaven, Richmond Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomojame kambarius ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikaluose — greitai ir gerai.

J. P. MACHULIS

REAL ESTATE & INSURANCE

8656 85th Street, Woodhaven 21, N. Y.

Tel. VIRginia 7-1896

Bostone ir apylinkėse

S. Barasevičius ir Sūnus
FUNERAL HOME
254 W. BROADWAY
South Boston, Mass.**JOSEPH BARASEVICIUS**
Laidotuvių Direktorius
NOTARY PUBLICPatarnavimas dieną ir naktį
Koplyčia šermentims dykai.
Tel. SOUTH Boston 8-2590
Avenue 2-2484**ZALETSKAS**FUNERAL HOME
564 EAST BROADWAY
South Boston, Mass.**D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas**
Graboriai ir Balsamuotojai
Patarnavimas dieną ir naktį.
Koplyčia šermentims dykai.NOTARY PUBLIC
Tel. SO 8-0815
South Boston 8-2609**WAITKUS**

FUNERAL HOME

197 WEBSTER AVE.
Cambridge, Mass.**PRANAS WAITKUS**
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
NOTARY PUBLICPatarnavimas dieną ir naktį.
Nauja moderniška koplyčia šer-
mentims dykai. Aptarnauja Cam-
bridge ir Bostono kolonijas žem-
iausiomis kainomis. Kainos tos
pačios ir kitus miestus.

Beikale laukite: Tel. TR 6-6434

S. A. CHERNOFF, M. D.
Kraujo ir Odos ligos
223 SECOND AVENUE
N. Y. C., N. Y.

Room 14 Tel. GR 7-7697

LDS CENTRO VALDYBAPirmininkas — Prel. P. Juras, 94
Bradford St., Lawrence, Mass. Tel. 7356Vicepirmininkai — Vincas J. Ku-
dikas, 37 Franklin St., Norwood,
Mass., irPranas Razvadauskas, 5 G St., So.
Boston, Mass.Sekretorius — Ant. Kneizys, 50
Cottage St., Norwood, Mass.Finansų sekretorius — Ant. Pe-
džius, 32 Wilder St., Brockton, Mass.
Tel. Brockton 8-0729W*dininkė — Bronė Čiunienė, 79
Bary St., Dorchester, Mass. Tel.
SO 8-0948Revizijos komisija: — Kun. J.
Bernatoniš, Nell P. Meskunas, P.
Jakutis.Visi laišškai LDS reikalais siunčiami
sekr. A. KNEIZIO vardu, 50 Cot-
tage St., Norwood, Mass. Tel. Nor-
wood 7-1449. Piniginės perlaidos —
Money Orderiai ar čekiai išrašomi
išdininkės B. Cunys vardu.**PACKARD**
Manufacturing
Co.Mfrs. of Custom
AUTO SEAT COVERS
and
CONVERTABLE TOPS33 Nashua Street
Manchester, N. H.
Tel. 2-6493Skaitykite ir platinkite
"DARBININKĄ"**Lithuanian**
Furniture Co.

MOVERS —

SO 8-4618

INSURED and BONDED

Local and Long Distance Movers

326-328 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.**A. J. NAMAKSY**

Office Tel. SO 8-0948

Real Estate & Insurance

409 W. BROADWAY

So. Boston, Mass.

Res. 37 Oriole Street

West Roxbury, Mass.

Tel. PA. 7-0402-M

NAUJA GYDUOLĖ

Alexander's Nauja Maistinga Gyduolė yra mišinys riešutų, uogų, šaknų, ir lapų: ji yra vartojama nuo visokių nervinių ligų ir nerviško galvos skaudėjimų, nuo šalčių ir lytiško silpnumo, greito pavargimo, gera nuo inkstų (kidneys) ir dėl visokių vidurių nesveikumo — išvermingas maistas ir stimuliuojantis tonikas. Nežiūrint kokia ligą sirgtumėt, šitame mišiny yra pastiprinimų. Vartojama arbatos formoje. Svaras \$8.00, pusė svaro \$4.00, ketvirtis svaro \$2.00.

Prisiūnijam į namus.

ALEXANDER'S CO.

414 West Broadway,
South Boston 27, Mass.

DYKAI DYKAI

Išbandymas, kurie kenčiate minėtus skausmus. REUMATISKUS SKAUSMUS, RANKŲ, KOJŲ SKAUDĖJIMUS, IR TIRPIMO, NEURALGIJĄ, NUOVARGI, DIEGLIUS. Jeigu tamsta įvertinti savo sveikatą ir ją branginti, tai tuojaus parašyk savo vardą, pavardę ir antrašį ir siųsk šį garsinimą dėl naujai pagerintos Deksnio Galingosios Mėtos. Aplaukysite be jokio mokesčio, pavartoję savaitę laiko, jeigu nesijautum stipresnis ir sveikesnis, ir negelbėtų jums, tada grąžink mums likusią ir jums daugiau niekas nekainuos. Mes žinome, kad tūkstančiams pagelbėjo, pagelbės ir tamstai. Užtikrinam pasekmes.

Yra senas ir teisingas priežodis: kas tepa, tas ir važiuoja. Tad jeigu nori važiuoti, tai ir tepk ir vėl tepk su Deksnio Galinga Mėta.

DEKSNIO PRODUKTS

P. O. Box 666

Newark 1, N. J.

(66)

Amoskeag
Beverages, Inc.

Parduodam

Schlitz, Carling's Ale,

Croft, Hanley's

316 RIMMON ST.

Manchester, N. H.

Tel. 2-9033

SAVE TIME MONEY WORK with **York heat**

Mes instaliuojame visokios rūšies žibalinį (aliejumi) šildymą. Nereikia nešioti pelengų semtuvų. Nemokamai apskaičiuojame, kiek kainuos.

BROCKTON SERVICE

OIL BURNER and HEATING SERVICE

520 MAIN STREET

BROCKTON, MASS.

Tel. 2608

ATSIMINIMAI
PADIO VALANDOS
SESTADIENIAIS
4-45
5-30
MUS
WEVDJACK J. STUKAS
1264 WHITE ST.
HILLSIDE, N. J.
TEL.
WAVERLY
6-3325

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGES
AMERIKA, LOS ANGELES, DARBININKAS IR LIETUVIŲ ŽINIOS
430 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

NEW YORKO NAUJIENOS

Angelių Karalienės parapijos piknikas, liepos 20 d., Klasciaus Parke, bus renkama parapijos karališkoji šeima. Kandidatais numatyti P. Dulkė, M. Dulkienė ir P. Kizis.

Aprėiskimo parapijos metinis piknikas ruošiamas rugpjūčio 24 d. Klasciaus (Clinton) Parke, Maspeth. Visos parapijos draugijos tą dieną susilaiko nuo kitų parengimų ir ruošiasi uoliai dalyvauti parapijos piknike.

J. E. vysk. John J. Boardman, Tikėjimo Propagandos daugijos ir vysk. Metzger vardu atsiuntė padėką Aprėiskimo parapijai už aukas mišioms El Paso vyskupijoje. Aukų buvo surinkta 401,85 dol.

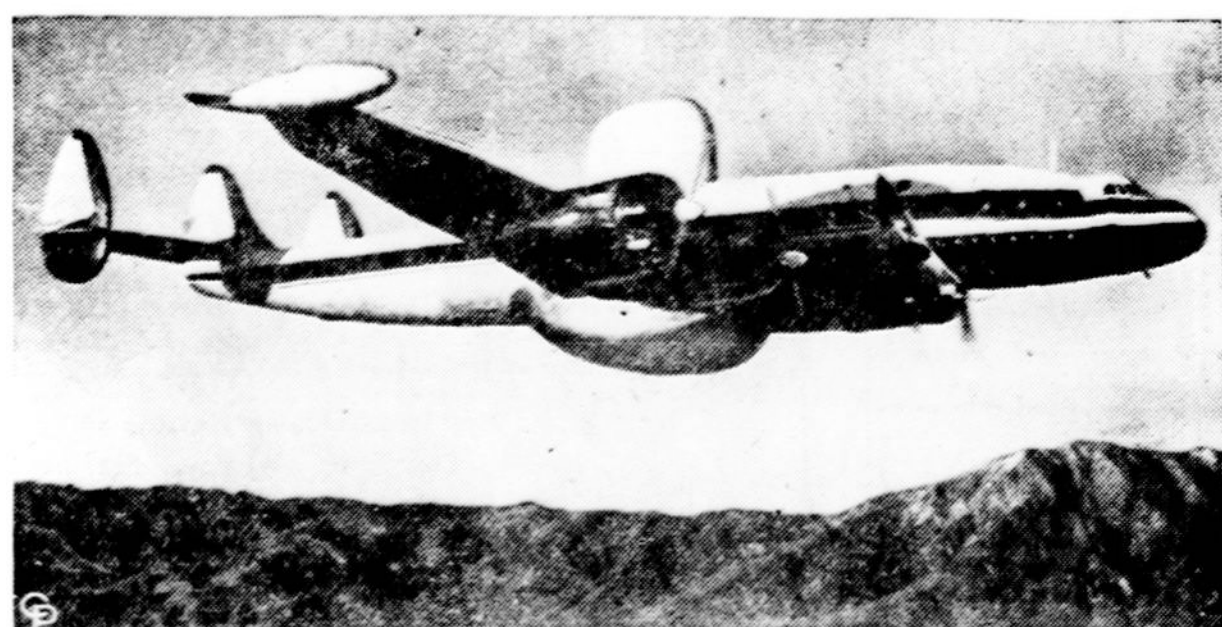
V. J. Aatsimainymo parapijos bažnyčioje, Maspeth, liepos 18 d., penktadienį 8 val. ryto prasidės novena į šv. Oną. Per devynias dienas bus laikomos giedamos mišios, o po šv. mišių bus kalbamos novelnos maldos visų novenoje dalyvauančių intencija. Parapijiečiai raginami kuo daugiau prie novenos maldų prisijungti.

Angelių Karalienės parapijos bažnyčioje šv. Onos Novena prasidės penktadienį 8 val. ryto. Kasdien prieš mišias bus kalbamos rožančios, o po mišių specialios novenos maldos kasdien iki liepos 26 d. Liepos 26 d. 9 val. šv. mišios (sudėtinės) bus atlaikytos visų Novenoje dalyvavusių intencija. Tikintieji kuo gausiau prašomi novenos maldose dalyvauti.

Didįjį koncertą ir šokių BALFO Vajaus Komitetas nutarė suruoti lapkričio 16 d. Lost Battalion salėje, Elmhurst, New York. Tai bus BALFO vajaus užbaigimo programa. Pats vajus prasidės splošmėn. Organizacijos prašomos tą dieną kitų pramogų nengti, kad visi turėtų galimybės atleisti į BALFO parengimą.

Balfo centre per birželį gauta aukų iš visos Amerikos Balfo skyrių 4.160 dol. pinigais, 3.039 svarai draubų ir avalynės. Pinigais daugiausia gauta iš Illinois valstijos lietuvių — 2.062 dol. ir 91 c., New Jersey lietuvių — 320 dol., o newyorkiečių — tik 150 dol.

Bronius Kulys. Rytinių JAV Lietuvių Mokytojų Sąjungos Centro Valdybos pirmininkas, specialia telegrama pasveikino Elizabeth kleboną kun. J. Simonaitį jo kūrystės sukakties proga. Liečiai mokytojai yra ypatingai suaktyvininkai dėkingi, kad jis savo parapijos mokykloje įvedė liuanistiką ir leido ją dėstyti normalių pamokų metu.

Vadinamas "aukštai skrendančia radaro stotimi" nauja laivyno radaro lėktuvas skrenda bandomajai kelionei ties Californijos kalnais. Jis skirtas JAV gynybai nuo galimo priešų lėktuvų užpuolimo. Jo pastatymas laikomas svarbiu žingsniu stiprinant JAV apsaugą galimro karo atveju.

"RŪTOS" GEGUZINĖ LINDENĖ

Jokūbo Stuko

radijo valandos "Rūtos" klubo surengtoji geguzinė sekmadienį J. Linden, N. J. parką sutraukė apie du tūkstančius lietuvių iš New Jersey, New Yorko, Connecticut ir Mass. valstybių.

Antroji AL Bendruomenės Apylinkė

Isteigta Manahattane, Susirinkimas įvyko Aurošos Vartų par. salėje, palyginti, gausiai susirinkus tos apylinkės lietuviams. Organizacinio komiteto vardu balbą pasakė J. Makauskas. Susirinkimui pirmininkavo adv. J. Šlepetyš, o sekretoriavo J. Boley. Apylinkės valdybą išrinkta: pirm. kun. prof. M. Račaitis, vicepirm. Alf. Stankevičius, lėd. inž. J. Tiska, sekret. J. Boley ir narys Vyt. Aviža. Kontrolės komisijon: dr. K. Abrozaitis, K. Kavaliauskas ir St. Čepas. Susirinkimas praėjo labai gyvai ir nuotaikingai.

Gikagos lietuviai, vadovaujant Dariaus ir Girėno postui Nr. 271, suruošė Dariaus ir Girėno tragikoso 19-tą metinių sukakties minėjimą. Čia jungtinis minėjimo komitetas. Iš kairės į dešinę sėdi: T. Blinstrubas, A. Kalvaitis, muz. J. Kudirkas, komp. A. Pocius, dr. Stp. Biežis, inž. A. J. Rudis, post valdas J. L. Paulstis, Liet. Konsulas P. Daužardis, J. Kazanauskas, E. Mikuziūtė, A. Valonis, A. Valukas, adv. A. Lapinskas, Stovi: adv. A. Wells, adv. A. Ols.

Anicetas Balys

is Grand Rapids, Mich., kiekvieną mėn. BALFO centrui prisidėdama 1 dol. aukų. Šį mėnesį kartu su 10 dol. auka jis rašo: "Po vieno dolerį mėnesiui tikrai ištesėsi Balfui."

Juozas Ginkas

Ksaveras Strumskis ir kt. brooklyniečiai pereiną savaitę buvo išvykę į Cleveland, Ohio, dalyvauti SLA seime ir kituose tenai tuo metu vykusiuose susirinkimuose.

Juozai Statkevičiai, gyv. 238 So. Wood Ave., Linden, N. J., prieš porą metų atvykusiam iš tremties (Luebecko) dirbant fabrike mašina sulatė dešinę ranką. Gydosį namuose.

Programą vedė pats Jokūbas Stukas. Programa atidaryta JAV ir Lietuvos Himnais, kuriuos giedojo Agnes Skarulytė, akompanuojant Alg. Kačanauskui.

Atidarymo kalbą pasakė J. Stukas, tuojau pat pakviesdamas kalbėti "Rūtos" klubo pirmininką — brooklynietį K. Gargą. Sveikino gausiai susirinkusius lietuvius Newarko šv. Trejybės par. klebonas prel. Ign. Kelmelis, Baltimorės liet. radijo valandos vedėjas J. Ruzga, J. Stuko pavaduotojas Alf. Petrutis ir kt. Bayonnės par. klebonas kun. Kemėžis, kaip ir visose šio klubo geguzinėse, pravedė liet. dainų dainavimą. Vėliau, Alg. Kačanausko vadovaujamas "Rūtos" choras padainavo visą eilę dainų.

Geras oras ir newjerseičių tarpe populiari Jokūbo Stuko radijo valanda ir "Rūtos" klubas sutraukė bičiulių net iš tolimiausių vietovių. Buvo per dešimt įvairių laimėjimų. "Miss Lithuania" išrinkta Gertrūda Galauskaitė iš Brooklyno.

P. ir M. Montvilai, senosios kartos lietuviai veikėjai Brooklyne, liepos 7 d. atšventė 40 metų vedybinio gyvenimo jubiliejų. Ta proga jų artimieji suruošė pagerbimo vaišes ir įteikė gražių dovanų.

Pagerbime dalyvavo suaktyvininkų dukterys, giminės ir artimieji draugai, būtent: Steponavičiai, Kubiliai, Norvilai, Daubarienė, Pr. Ivaškevičius, J. Liaukus, dukterys Teresė ir Aldona su savo vyru Bučinsku ir sūnum Tamuku.

Suaktyvininkai nuosirdžiai dėkngi visems juos pagerbusiems ir gausiai apdovanojusiems.

Juozas Kapočius

Liet. Enciklopedijos reikalais lankėsi Washington, D. C., ir tarėsi su prof. Vaclovu Biržiška. Taip pat pakeliui buvo sustojęs ir Philadelphiaje, kur buvo susitikęs su tenai gyvenančiais lietuvių profesoriais.

Lituanistų posėdis

įvyko liepos 6 d. Karalienės Angelių par. salėje. Naujų mokslo programų projektus referavo V. Čičiūnas, B. Kulys ir Pr. Naujokaitis. Posėdžiui pirmininkavo prof. J. Brazaitis. Naujosios programos neturibus bus pasiūstos Lietuvių Išlaikymo Tarnybos Valdytojų tvirtinti.

1952 METŲ LIEPOS (JULY) 20 DIENA
KLASCIAUS PARKE
Angelių Karalienės Parapija
rengia
ŠAUNŲ PIKNIKĄ

Laimėjimas paskirta 500 dolerių grynais. Be to, bus visa eilė laimėjimų daiktais. Gros puikus daugelio asmenų orkestras. Rinks parapijos karališkoji šeima. Bus gardžių valgių ir gėrimų.

Tinkamiausia proga smagiai praleisti laiką lietuviškoje aplinkoje ir nuotaikoje. Visi kviečiami kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

IŽANGOS MOKESTIS: — parapijiečiams, išplatinusiems laimėjimų knygelę, nemokamai, o svečiams 75 centai.

PRADŽIA 2 VAL. P.P.

BOSTONO ŽINIOS

Mirė Vysk. Markham

Staiga susirgęs ir paguldytas į Lowell ligoninę Bostono arkivyskupo pagelbininkas Vysk. Markham mirė liepos 9 d. Palaidotas Lowely, savo kilmės vietoje.

Bėda su autobusais

Jau keturis mėnesius streikuojančios Eastern Mass. autobusų linijos tarnautojai buvo liepos 8 d. nubalsavę grįžti į darbą, tačiau tą pačią dieną susipyko su savininku ir nutarė toliau streikuoti. Ginčas eina dėl anksčiau atleistų Lowell 19 tarnautojų. Atrodo, kad vis dėlto streikas jau baigsis.

Lietuvaitė aukšt. mokslo draugijoj

Irena Jurėnaitė, su pasižymėjimu baigusi aukštuosius mokslus ir priimta į Delta Pi Epsilon aukšt. mokslo draugiją nare. Ji yra Bostono sandariečių veikėjos J. Tumavičienės dukta.

Paklė mokesčius

Bostono miesto valdžia šiems metams nustatė, kad šįmet už nuosavybę mieste bus mokama \$66.80 nuo tūkstančio dolerių. Praeitais metais buvo \$62.80. Tokiu būdu pakelta keturiais doleriais.

Mass., Mrs. J. Šimkus, Greenfield, Mass., V. Markis, Brighton, Mass., Mrs. O. Bačinskienė, Roxbury, Mass., J. Zubauskas, Amesbury, Mass., Mrs. J. Patks, Hudson, Mass., A. Shay, No. Andover, Mass., J. Tamašauskas, Lowell, Mass., Mrs. P. Jocinskas, A. Šalkauskas, E. Januska, J. M. Šiksnis, Pittsburgh, Pa., J. Shaltonis, N. S. Pittsburgh, Pa., Mrs. Arlauskas, Mrs. G. Urbas, Scranton, Pa., Mrs. B. Povilaitis, Corliss, Pa., Rev. A. Zubrys, O.F.M. Bridgeville, Pa., Mrs. C. Baltušaitis, Dunmore, Pa., K. Vasiliauskas, Mt. Carmel, Pa., Mrs. M. Verosky, Edwardsville, Pa., Mrs. J. Lsčevičienė, Phila., A. Antanaitis, Luzerne, Pa., Mrs. K. Veresilka, R. Rusteika, Mrs. P. Jacobs, Ad. Varnas, S. Novickas, K. Bruzas, K. Balčiūnas, Chicago III, Mrs. O. Rashinskas, Cicero, Ill., L. Barauskas, Melrose Park, Ill., Mrs. A. Marickienė, Spring Valley, Ill., M. Jameikis, Rockford, Ill., J. Peckis, L. Gruvanas, Mrs. J. Yekulis, Detroit, Mich., Mrs. M. Slavickienė, Mrs. I. Petersonas, Grand Rapids, Mich., Mrs. S. Grynch, Three Oaks, Mich., J. Witkoff, A. Tarankus, H. Kissel, V. Mazaliauskas, A. Mikielionis, Cleveland, Ohio, J. Balbatas, L. Briedis, Euclid, Ohio, J. Gumas, Lewiston, Me., G. Akulevičius, Providence, R. I., K. Pakulis, Washington, D. C., J. Skinder, Clinton, Ind., J. Draugelis, Crown Point, Ind., Rev. M. Sandavičius, Kansas City, Mo., Mrs. Ališauskas, Moundsville, W. Va., Mrs. J. Saulys, Kenosha, Wisc.

Sportinių moterų drabužių siuvyklai

REIKALINGOS DARBININKĖS

Geros darbo sąlygos. Galima dirbti valandinį ir gabalinį (piecework) darbą.

1531 GATES AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telef. HE 3-2188

Siuvykloje dirba ir lietuviai. Darbo reikalu kreiptis į MRS. BOHDAN MOROZ.

Aštuoni knygos mylėtojai

Bostoniškiečiai p.p. Strockis, Mickūnas, Pilka, Čepas, Keturakis, Liepas, Jakulis ir Manomaitis sudarė lietuviškos knygos mylėtojų ratelį. Iš kiekvienos algos jie moka po 25 centus į knygos kasą. Už tuos pinigų skaito patys knygas, perskaitę siunčia Diepholzo gimnazijai. Tai gražus sumanymas.

SLA seime,

kuris įvyko Clevelande, iš Bostono dalyvavo apie 10 atstovų, jų tarpe ir adv. Kalinauskas, SLA pirmininkas.

Minkų piknikas

įvyko liepos 13 d. Brockton Fair Grounds. Ir šį kartą nepasiejo be "grazuolių" rinkimo.

BROCKTON, MASS.

40-ties Valandų atleidai

Liepos 4, 5 ir 6 dienomis, Nukryžiuotojo Jėzaus Seselių Kongregacijos motiniškuose namuose įvyko 40-ties valandų atleidai.

Sv. mišias atnašavo vienuolyno kapelionas kun. J. Švagžys. Pamokslus sakė: pirmą dieną kun. J. Švagžys, antrą Providence sv. Kazimiero par. vikaras kun. V. Martinkus ir trečią Lawrence sv. Pranciškaus par. vikaras kun. V. Paulauskas. Paskutiniuosius mišparus celebravo svečias iš Čikagos, Cicero klebonas kun. S. Albavičius, asistuojant Norwoodo klebonui kun. F. Norbutui ir Cambridge Nekalto Prasidėjimo par. vikarui kun. Petrauskui. Užbaigtuvėse dalyvavo ir vienuolyno globėjas prel. P. Juras.

Šios gražios ir prasmingos iškilmės praėjo pakilia maldos nuotaika, kurią ytin padidino gilūs ir nuosirdūs pamokslai ir puikus seselių choras. Visi pamokslininkai ypatingai išryškino neribotą Dievo meilę žmogui ir žmogaus nepaprastą tos meilės nesupratimą ir jos nepaisymą. Tenka apgailestauti, kad dėl mažos koplyčios nedaug svečių tegalėjo pasinaudoti šia dvasios puota, o pačioms seselėms teko talpintis gretimame kambaryje, savo vietas užleidžiant seneliams ir svečiams.

Nukryžiuoto Jėzaus Seserių rinkimai

Liepos 9 d. Nukryžiuoto Jėzaus Seserių motiniškame name, Brocktone, įvyko generalės viršininkės ir patarėjų rinkimai.

Po \$1.00: A. Rylisškis, V. McKosky, Brooklyn, N. Y., Mrs. J. Lukša, Schenectady, N. Y., J. Zakarauskas, East Haven, Conn., Mrs. B. Kalaušis, Miss M. Aukškaitė, So. Boston, Mass., Mrs. J. Jekavičienė, Tauton, Mass., Mrs. V. Bonalis, Hudson, Mass., Mrs. R. Levickas, Methuen, Mass., K. A. Keblinskas, Brockton, Mass., Mrs. M. Laukaitienė, N. Phila., Mrs. M. Bukėnas, Phila., Pa., Mrs. L. Pakrošnis, Pittsburgh, Pa., J. Labanauskas, Hickmaw, V. Musinskas, A. Pažėrunaitė, Chicago, Ill., J. Stasiukonis, Cicero, Ill., Mrs. V. Parulis, J. Rugienius, Detroit, Mich., A. Garmus, Mrs. M. Halaburda, Cleveland, Ohio, M. Saulius, Denver, Colo.

Po 50 c.: V. Siskinas, Chicago, Ill.

Dėkingi
TT. Pranciškoniai

Vienas žymiausių JAV sporto žvaigždžių Don. Laz iš Aurora, Ill., bando savo jėgas Helsinkio olimpiniam kaimė. Jis yra žinomas šokėjas su kartin.